

საქმე „ზელინსკი, პრადალი და გონზალესი საზღვრების დარღვევა“
CASE OF ZELINSKI AND PRADAL AND GONZALEZ AND OTHERS v. FRANCE

(№ 24846/94 და 34165/96-34173/96 გაერთიანებული განაცხადები)

განცხადება

სტრასბურგი

1999 წლის 28 ოქტომბერი

საქმეში „ზელინსკი, პრადლი და გონზალესი საზრანბეთის წინააღმდეგ“

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ, შეიკრიბა რა დიდი პალატის სახით ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის (შემდგომში „კონვენცია“) 27-ე მუხლის (რომელიც შესწორებულია №11 ოქმით¹) და სასამართლოს რეგლამენტის² შესაბამისი დებულებების საფუძველზე შემდეგი შემადგენლობით:

ბ-ნი ლ. ვილდჰაბერი, პრეზიდენტი

ბ-ნი ლ. ფერარი ბრავო

ბ-ნი ლ. კაფლიში

ბ-ნი ჯ. მაკარჩიკი

ბ-ნი უ. ფურმანი

ბ-ნი კ. იუნგვიერტი

ბ-ნი მ. ფიშბახი

ბ-ნი ბ. ზუპანჩიჩი

ქ-ნი ნ. ვაჯიჩი

ბ-ნი ჯ. ჰედიგანი

ქ-ნი უ. თომასენი

ქ-ნი მ. ცაცა-ნიკოლოვსკა

ბ-ნი ტ. პანტირუ

ბ-ნი ე. ლევიცი

ბ-ნი კ. ტრაჯა

ქ-ნი ს. ბოტუჩაროვა

ბ-ნი ა. ბაკე – ad hoc მოსამართლე

და ასევე რეგისტრატორის მოადგილე, ბ-ნი ბოერ-ბუკიკიო,

იმსჯელა რა განმარტოებით 1999 წლის 26 მაისსა და 29 სექტემბერს,

1999 წლის 29 სექტემბერს გამოიტანა შემდეგი განჩინება:

პროცედურა

1. საქმე „ზელინსკი და პრადალი საფრანგეთის წინააღმდეგ“ გადაეცა სასამართლოს კონვენციის³ ადრე მოქმედი მე-19 მუხლის შესაბამისად ადამიანის უფლებათა კომისიის (შემდგომში „კომისია“) მიერ 1997 წლის 25 ოქტომბერს და საფრანგეთის მთავრობის მიერ (შემდგომში „მთავრობა“) 1997 წლის 11 დეკემბერს. საქმე „გონზალესი და სხვები საფრანგეთის წინააღმდეგ“ სასამართლოს გადაეცა 1998 წლის 9 დეკემბერს კომისიის მიერ კონვენციის შესწორებული მე-19 მუხლის შესაბამისად. ორივე საქმე განხილული იქნა კონვენციის ადრე მოქმედი 32-ე მუხლის პირველი პუნქტისა და 47-ე მუხლის შესაბამისად. ამ ორი საქმის საფუძველი იყო საფრანგეთის 11 მოქალაქის 11 განაცხადი (№ 24846/94 და № 34165/96-დან 34173/96-მდე, ეს უკანასკნელნი კომისიამ შეაერთა 1997 წლის 9 აპრილს) საფრანგეთის წინააღმდეგ კონვენციის ადრე მოქმედი 25-ე მუხლის შესაბამისად. პირველი განაცხადი შეიტანეს ბ-ნმა ბენუა ზელინსკიმ და ბ-ნმა მარტინ პრადალმა 1994 წლის 5 ივლისს, მეორე განაცხადი – ქ-ნმა ჟანინ გონზალესმა 1996 წლის 19 აგვისტოს, ხოლო დანარჩენი 8 განაცხადი – ქ-ნმა მარტინ მარიმ, ქ-ნმა ანიტა დელაკერიემ, ბ-ნმა გი შრეიბერმა, ქ-ნმა მონიკა კერნმა, ბ-ნმა პასკალ გონტიემ, ქ-ნმა ნიკოლ შრეიბერმა, ქ-ნმა ჟოსიან მემეტომ და ბ-ნმა კლოდ კოსუტამ 1996 წლის 9 სექტემბერს.

კომისიის თხოვნა შეეხებოდა ადრე მოქმედ 44-ე და 48-ე მუხლებს და საფრანგეთის დეკლარაციას, რომელშიც მან აღიარა სასამართლოს სავალდებულო იურისდიქცია (ადრე მოქმედი მუხლი 46). მთავრობის განაცხადი ეხებოდა ადრე მოქმედ 48-ე მუხლს. თხოვნისა და განაცხადის მიზანი იყო, მიღებულიყო გადაწყვეტილება იმის თაობაზე, წარმოადგენდა თუ არა საქმეში გამოაშკარავებული ფაქტები მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ მისთვის კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტითა და მე-13 მუხლით დაკისრებული ვალდებულებების დარღვევას.

2. სასამართლოს ადრე მოქმედი A წესების⁴ 33-ე წესის მე-3 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად ჩატარებული გამოკვლევის პასუხად ბ-ნმა ზელინსკიმ და ბ-ნმა პრადალმა განაცხადეს, რომ სურდათ პროცესში მონაწილეობა და დანიშნეს იურისტი, რომელიც მათ წარმოადგენდა (ადრე მოქმედი 30-ე წესი).

3. პირველი საქმის, განასკუთრებით კი მე-11 ოქმის ძალაში შესვლამდე წამოჭრილი პროცედურული საკითხების განსახილველად შექმნილი პალატის (კონვენციის ადრე მოქმედი 43-ე მუხლი და ადრე მოქმედი 21-ე წესი) თავმჯდომარემ ბ-ნმა ბერნარდტმა რეგისტრატორის მეშვეობით წერილობითი პროცედურის ჩატარების შესახებ კონსულტაციები გამართა მთავრობის წარმომადგენელთან, ბ-ნი ზელინსკისა და ბ-ნი პრადალის ადვოკატთან და კომისიის დელეგატთან. ამის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად რეგისტრატორმა მიიღო განმცხადებელთა მემორანდუმი და მთავრობის მემორანდუმი 1998 წლის 27 აპრილს.

4. 1998 წლის 1 ნოემბერს მე-11 ოქმის ძალაში შესვლის შემდეგ და მისი მე-5 მუხლის მე-5 პუნქტის დებულებების შესაბამისად საქმე გადაეცა სასამართლოს დიდ პალატას. დიდ პალატაში *ex officio* შედიოდა ბ-ნი ჯ.პ. კოსტა, საფრანგეთის სასარგებლოდ არჩეული მოსამართლე (კონვენციის 27-ე მუხლის მე-2 პუნქტი და სასამართლოს წესების 24-ე წესის მე-2 წესი), ბ-ნი ვილდჰაბერი, სასამართლოს თავმჯდომარე, ქ-ნი ე. პალმი, სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე, და ბ-ნი მ. ფიშბახი, სექციის თავმჯდომარის მოადგილე (კონვენციის 27-ე მუხლის მე-3 პუნქტი და 24-ე წესის მე-3 და 5(ა) პუნქტები). დიდი პალატის დანარჩენ წევრებად დაინიშნენ ბ-ნი ლ. ფერარი ბრაგო, ბ-ნი გაუკურ იორუნდსონი, ბ-ნი ლ. კაფლიში, ბ-ნი ლ. ფურმანი, ბ-ნი კ. იუნგვიერტი, ბ-ნი ბ. ზუპანჩიჩი, ქ-ნი ნ. ვაჯიჩი, ბ-ნი ჯ. ჰელიგანი, ქ-ნი უ. თომასენი, ქ-ნი მ. ცაცა-ნიკოლოვსკა, ბ-ნი ტ. პანტირუ, ბ-ნი ე. ლევიცი და ბ-ნი კ. ტრაჟა (24-ე წესის მე-3 პუნქტი და მე-100 წესის მე-4 პუნქტი).

შემდეგ ბ-ნი კოსტა გადააყენეს დიდი პალატის წევრობიდან (წესი 28). შესაბამისად, მთავრობამ *ad hoc* მოსამართლედ აირჩია ბ-ნი ა. ბაკე (კონვენციის 27-ე მუხლი და 29-ე წესის პირველი პუნქტი). მოგვიანებით ბ-ნმა მაკარუიკმა და ქ-ნმა ბოტუჩაროვამ შეცვალეს ქ-ნი პალმი და ბ-ნი გაუკურ იორუნდსონი, რომელთაც აღარ შეეძლოთ მონაწილეობა საქმის შემდგომ განხილვაში (24-ე წესის მე-5 (ბ) პუნქტი).

5. მე-100 წესის პირველ პუნქტთან და 24-ე წესის მე-6 პუნქტთან ერთობლიობაში მე-11 ოქმის მე-5 მუხლის მე-4 პუნქტის დებულებების შესაბამისად, დიდი პალატის კოლეგიამ 1999 წლის 14 იანვარს გადაწყვიტა, რომ გონზალესისა და სხვების საქმე განეხილა იმავე დიდ პალატას, რომელიც შეიკრიბა ზელინსკისა და პრადალის საქმის განსახილველად.

მოგვიანებით მთავრობის განაცხადის საფუძველზე დიდმა პალატამ გადაწვიტა ორი საქმის შეერთება (43-ე წესის პირველი პუნქტი).

6. რეგისტრატორის მეშვეობით ბ-ნმა ვილდჰაბერმა გამართა კონსულტაციები წერილობითი პროცედურის ორგანიზების შესახებ მთავრობის წარმომადგენელთან, განმცხადებლების ადვოკატთან და კომისიის დელეგატთან. ამის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად რეგისტრატორმა მიიღო განმცხადებელთა მემორანდუმი 1999 წლის 23 მარტს და მთავრობის მემორანდუმი 1999 წლის 25 მარტს.

7. სასამართლოს მიწვევით (99-ე წესი) კომისიამ წარგზავნა თავისი ერთ-ერთი წევრი ბ-ნი ნოვიკი დიდი პალატის წინაშე პროცესში მონაწილეობის მისაღებად.

8. თაემჯდომარის გადაწყვეტილების შესაბამისად, საჯარო სხდომა ჩატარდა ადამიანის უფლებათა შენობაში, სტრასბურგში, 1999 წლის 26 მაისს.

სასამართლოს წინაშე გამოცხადდნენ:

(a) მთავრობის სახელით

ბ-ნი აბრაჰამი, საგარეო საქმეთა სამინისტროს
სამართლებრივი საკითხების დირექტორი, წარმომადგენელი,
ბ-ნი ბუსაროკი, საგარეო საქმეთა სამინისტროს
სამართლებრივი საკითხების დეპარტამენტის
ადამიანის უფლებათა სექცია,
ქ-ნი ე. დუკოსი, იუსტიციის სამინისტროს
ევროპული და საერთაშორისო საქმეების დეპარტამენტის
ადამიანის უფლებათა ოფისი, მრჩეველები.

(b) განმცხადებელთა სახელით

ქ-ნი ჰ. მას-დესენი, ევროპის საბჭოსა და საკასაციო
სასამართლოს ადვოკატურა, ადვოკატი;

(c) კომისიის სახელით

ბ-ნი მ. ნოვიკი, დელეგატი

ქ-ნი მ.ტ. შეფერი, კომისიის მდივანი.

სასამართლომ მოუსმინა ბ-ნი ნოვიკის, ქ-ნი მას-დესენის და ბ-ნი აბრაჰამის გამოსვლებს.

შაჰტაბი

9. ბ-ნი ზელინსკი, ბ-ნი პრადალი, ქ-ნი გონზალესი, ქ-ნი მერი, ქ-ნი დელაკერიე, ბ-ნი შრეიბერი, ქ-ნი კერნი, ბ-ნი გონტიე, ქ-ნი შრეიბერი და ბ-ნი კოსუტა არიან საფრანგეთის მოქალაქენი, რომლებიც დაიბადნენ შესაბამისად 1954, 1955, 1956, 1953, 1955, 1948, 1949, 1957, 1950, 1954 და 1957 წელს. ისინი ცხოვრობენ მერტე-ე-მოზელის (ბ-ნი ზელინსკი), მოზელის (ბ-ნი პრადალი), და ოტ-რინის (ყველა დანარჩენი განმცხადებელი) დეპარტამენტებში და მუშაობენ სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურში ელზას-მოზელში.

I. საქმის გარემოებები

A. საქმის წინმსწრები მოვლენები

1. შესავალი

10. 1953 წლის 28 მარტს სტრასბურგის რეგიონის სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურებმა ხელი მოაწერეს ხელშეკრულებას პროფკავშირის რეგიონულ წარმომადგენლებთან. ხელშეკრულების შესაბამისად შემოღებული იქნა „სპეციალური დანამატი სირთულისათვის“ (*indemnité de difficultés particulières* – “IDP”) (შემდგომში „სპეციალური დანამატი“) სოციალური უზრუნველყოფის სისტემის თანამშრომელთათვის, ვინაიდან ოტ-რინის, ბა-რინისა და მოზელის დეპარტამენტების ადგილობრივი სამართლის გამოყენება განსაკუთრებით რთული სამუშაო იყო. შეთანხმების თანახმად, დანამატი იქნებოდა 12-ჯერ მეტი, ვიდრე სოციალური უზრუნველყოფის მუშაკთათვის ეროვნულ ხელშეკრულებაში გათვალისწინებული ხელფასის „ერთეული“.

დასაქმებისა და სოციალური უზრუნველყოფის მინისტრმა შეთანხმება დაამტკიცა 1953 წლის 2 ივნისს. შეთანხმების განხორციელება მოლოდინისამებრ მოხდა.

11. 1963 წლის 10 ივნისისა და 1974 წლის 17 აპრილის ცვლილებების შესაბამისად, რომლებიც შეეხებოდა ხელფასის გამოთვლის მეთოდსა და სამუშაოების კლასიფიკაციას

და გაელენა მოახდინა ერთეულის ღირებულებაზე, სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურების საბჭოებმა შეამცირეს სპეციალური დანამატი, რომელიც 1963 წელს წარმოადგენდა 6 ერთეულს, ხოლო 1974 წელს – 3,95 ერთეულს 1953 წლის შეთანხმებით გათვალისწინებული 12 ერთეულის ნაცვლად. ამასთან, სპეციალურ დანამატს არ ითვალისწინებდნენ საშობაო პრემიის გამოთვლის მიზნით, რომლის გადახდაც ხდებოდა ეროვნული კოლექტიური შეთანხმების შესაბამისად.

12. 1998 წელს რამდენიმე სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურმა გადაწყვიტა, გაეთვალისწინებინა სპეციალური დანამატი წლიური პრემიის გამოანგარიშებისას და ამ გადაწყვეტილებას მისცა 5 წლის უკუქცევითი ძალა. ჯანმრთელობისა და სოციალური საკითხების რეგიონულმა დეპარტამენტმა, რომელიც ზედამხედველობდა ამ საჯარო ორგანოებს, გააუქმა გადაწყვეტილება თანამშრომელთათვის აღნიშნული თანხების გადარიცხვის შესახებ.

2. სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურების თანამშრომლების – განმცხადებლების გარდა – მიერ შეტანილი სარჩელები

(a) ფორბახის, სარებურგისა და სარეგემინგს სამეწარმეო ტრიბუნალების გადაწყვეტილებები

13. სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურების 136 თანამშრომელმა შეიტანა სარჩელი ხუთ სამეწარმეო ტრიბუნალში. ეს თანამშრომლები მოითხოვდნენ 1953 წლის შეთანხმების ზუსტად შესრულებას და სათანადო ხელფასის გადახდას 1983 წლის 1 დეკემბრიდან მოყოლებული (კანონის თანხმად, გადახდასთან დაკავშირებით სარჩელების შეტანის ხანდაზმულობის ვადაა 5 წელი).

14. 1989 წლის 22 დეკემბრის და 1990 წლის 26 აპრილის (სარებურგის სამეწარმეო ტრიბუნალი, სხვადასხვა საქმიანობის დანაყოფი), 1989 წლის 20 დეკემბრის (სარებურგის სამეწარმეო ტრიბუნალი, აღმასრულებელი თანამშრომლების დანაყოფი) და 1990 წლის 10 აპრილისა და 12 ივნისის (ფორბახის სამეწარმეო ტრიბუნალი, აღმასრულებელი თანამშრომლების დანაყოფი) გადაწყვეტილებების თანახმად, თანამშრომელთა სარჩელები ერთეულზე 12-ჯერ დიდი სპეციალური დანამატის უკუქცევითი ძალით გადახდის შესახებ არ დაკმაყოფილდა.

15. 1990 წლის 23 აპრილისა და 14 მაისის გადაწყვეტილებებში (ფორბახის სამეწარმეო ტრიბუნალი, სხვადასხვა საქმიანობის დანაყოფი) და 1990 წლის 19 მარტის გადაწყვეტილებაში (სარეგემინეს სამეწარმეო ტრიბუნალი, აღმასრულებელი თანამშრომლების დანაყოფი) სარეგემინეს ჯანმრთელობის დაზღვევის სამსახურს (*Caisse primaire d'assurance maladie* – “CPAM”) დაევალა, გადაეხადა თანამშრომელთათვის (*officials*) სპეციალური დანამატის 12-ჯერ გაზრდილი თანხა უკუქცევითი ძალით.

(b) მეცის სააპელაციო სასამართლოს 1991 წლის 26 თებერვლის გადაწყვეტილება

16. 1991 წლის 26 თებერვალს მეცის სააპელაციო სასამართლომ 25 საქმე გადაწვიტა 136 თანამშრომლის სასარგებლოდ. სახელმწიფოს წარმომადგენელმა – რეგიონის პრეფექტმა და ჯანმრთელობისა და სოციალური საქმეების რეგიონულმა დირექტორმა – გაასაჩივრა გადაწყვეტილება სამართლებრივ საკითხებზე დაყრდნობით.

(c) მინისტრის 1991 წლის 30 ივლისის და 1992 წლის 8 ივლისის გადაწყვეტილებები მინისტრის მიერ დამტკიცებასთან დაკავშირებით

17. 1991 წლის 30 ივლისს სოციალურ საქმეთა მინისტრმა გააუქმა 1953 წლის 2 ივნისის მინისტრის თანხმობა. ეს გადაწყვეტილება მინისტრმა გააუქმა 1992 წლის 8 ივლისს.

(d) საკასაციო სასამართლოს 1992 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილება

18. 1992 წლის 22 აპრილის სამი გადაწყვეტილებით საკასაციო სასამართლომ ნაწილობრივ გააუქმა მეცის სააპელაციო სასამართლოს 1991 წლის 26 თებერვლის 25 გადაწყვეტილება 136 თანამშრომლის სარჩელთან დაკავშირებით. სასამართლომ მიიჩნია, რომ 1963 წელს განხორციელებული კლასიფიკაციის ცვლილების შედეგად აღარ არსებობდა 1953 წლის შეთანხმებაში გათვალისწინებული ინდექსის გამოყენების შესაძლებლობა. სასამართლომ საქმე დააბრუნა ქვედა ინსტანციაში, რათა ამ უკანასკნელს შეესწავლა, დამკვიდრდა თუ არა პრაქტიკა და თუ არ დამკვიდრებულა, განესაზღვრა, თუ რას მიაღწევდა ინდექსის ღირებულება, თუ იგი არ გაუქმდებოდა.

19. საკასაციო სასამართლომ გადაწვიტა, რომ საქმე ხელახლა უნდა მოესმინა ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლოს.

(e) კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს 1993 წლის 23 სექტემბრის გადაწყვეტილებები

20. კოლმარის სააპელაციო სასამართლომ, რომელშიც ასევე გაასაჩივრეს სპეციალურ დანამატთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებები, 1993 წლის 23 სექტემბერს გამოიტანა გადაწყვეტილებები და, დაეყრდნო რა საკასაციო სასამართლოს 1992 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილებებს, განაცხადა, რომ ინდექსი აღარ არსებობდა და 1974 წლის 17 აპრილის ცვლილებების შემდეგ დამკვიდრებული პრაქტიკის თანახმად სპეციალური დანამატის გადახდა ხდებოდა 3,95-ჯერადი ერთეულის ოდენობით.

(f) 1993 წლის 13 ოქტომბერს ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილება საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად საქმის ხელახალი მოსმენის შემდეგ

21. 1993 წლის 13 ოქტომბერს ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლომ საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად საქმის ხელახალი მოსმენის შემდეგ დაადგინა, რომ 1953 წლის 28 მარტის შეთანხმება კანონიერი იყო, რომ მას ძალა არ დაუკარგავს და სხვა პრაქტიკა არ დამკვიდრებულა. შესაბამისად, მან განაცხადა, რომ სპეციალური დანამატი გამოანგარიშებული უნდა იქნეს მინიმალური ხელფასის 6,1055%-ის საფუძველზე, ვინაიდან ეს პროცენტი შეესაბამებოდა სპეციალურ დანამატს, რომელიც 1953 წელს გამოიანგარიშებოდა თორმეტჯერ ერთეულის ფორმულით, კერძოდ, ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლომ განაცხადა:

„ვინაიდან 1953 წლის შეთანხმება არ გაუქმებულა და სპეციალური დანამატის გადახდა კვლავ უნდა გაგრძელდეს, მეცის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებების ნაწილობრივ გაუქმების შემდეგ ერთადერთი შესასწავლი საკითხია პრემიის გამოთვლის მეთოდი 1963 წელს; ეს შესაძლებელია პრაქტიკის საფუძველზე, ხოლო ასეთი მეთოდის გამოყენების შეუძლებლობის შემთხვევაში ინდექსის იმ ღირებულების განსაზღვრით, რასაც იგი მიაღწევდა კონკრეტული თარიღებისთვის.

... 1963 წელს სპეციალური დანამატის გამოანგარიშების მეთოდის ცალმხრივ შეცვლას არ შეიძლებოდა მოჰყოლოდა ისეთი პრაქტიკის ჩამოყალიბება, რომელიც, თავის მხრივ, კვლავ შეიცვლებოდა 1974 წელს არსებული წესების დარღვევით ...

თუ ინდექსი გაქრება, უნდა შეიქმნას დამაკავშირებელი ინდექსი ხელშემკვრელი მხარეების ნების შესაბამისად.

1963 და 1974 წლებში მიიჩნიეს, რომ სპეციალური დანამატი ფიქსირებული იყო და იგი გაიყო ერთეულის ახალ ღირებულებაზე, რათა მიეღოთ ერთეულების რაოდენობა, რომელიც საჭირო იყო სპეციალური დანამატის გამოსათვლელად. ასეთი მეთოდი არ ითვალისწინებს ხელფასების საერთო ზრდას და მისი შედეგი იყო სპეციალური დანამატის პროგრესული შემცირება, რასაც ადასტურებს სპეციალური დანამატის პროგრესის ძირითად ხელფასთან შედარების თაობაზე ჩატარებული გამოკვლევა და რაც მოსარჩელებმა მტკიცებულებად მოიყვანეს.

მხარეთა განზრახვის შესასრულებლად დანამატი სამ დეპარტამენტში უნდა იყოს ერთნაირი, მიუხედავად თანამშრომელთა კატეგორიისა, და დაქირავებულთა მიერ მოპოვებული შეღავათები უნდა შენარჩუნდეს.

სპეციალური დანამატის შედარება მინიმალურ ხელფასთან ყველაფერს ნათელს ჰფენს... მაგალითად, 1990 წლის იანვარში სპეციალური დანამატი გამოიანგარიშებოდა 3,96 ერთეულის საფუძველზე, ერთეულის ღირებულება იყო 38,652 ფრანკი, სპეციალური დანამატის ღირებულება კი 152,67 ფრანკი, ხოლო თუ მისი გამოთვლა მოხდებოდა კანონით გათვალისწინებული ხელფასის 6,1055%-ის საფუძველზე, რაც იმ დროს წარმოადგენდა 5,596 ფრანკს, სპეციალური დანამატი იქნებოდა 341,66 ფრანკი.

...“

22. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ უნდა ჩატარებულიყო ხელახალი მოსმენები, რაც საშუალებას მისცემდა თითოეულ მოსარჩელეს, დაეანგარიშებინა მისთვის კუთვნილი გადასახდელი თანხა.

(გ) 1994 წლის 18 იანვრის კანონი № 94-43

23. საზოგადოების ჯანმრთელობისა და სოციალური კეთილდღეობის შესახებ კანონპროექტი პარლამენტში 1993 წლის 26 ოქტომბერს შეიტანეს; საფრანგეთის მთავრობა გახდა 85-ე მუხლში ცვლილებების საკითხის განხილვის ინიციატორი. ძირითადი დებატები

ამის თაობაზე გაიმართა 1993 წლის 30 ნოემბერს ეროვნულ ასამბლეაში და 1993 წლის 13 დეკემბერს სენატში. კანონპროექტის 85-ე მუხლი მიღებული იქნა.

24. 85-ე მუხლის მიხედვით, საწინააღმდეგოს შესახებ სასამართლოს ნებისმიერი საბოლოო არსებითი გადაწყვეტილების არარსებობის შემთხვევაში, 1953 წლის 28 მარტის შეთანხმებით ბა-რინის, ოტ-რინისა და მოზელის დეპარტამენტების სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურების თანამშრომელთათვის შემოღებული სპეციალური დანამატი 1983 წლის 1 დეკემბრიდან იქნებოდა 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულება, როგორც ეს განისაზღვრა გადახდის ხელშეკრულებებით, და გადაიხდება წელიწადში 12-ჯერ. ეს დებულება გამოიყენება მიუხედავად ნებისმიერი საწინააღმდეგო ინდივიდუალური ან კოლექტიური ხელშეკრულებისა, რომელიც ძალაში იყო 85-ე მუხლის ამოქმედების დროისათვის.

25. პარლამენტის წევრების ნაწილმა სარჩელი შეიტანა საკონსტიტუციო საბჭოში, ვინაიდან მიიჩნია, რომ კანონის მიღებით დაირღვა ხელისუფლების დანაწილების პრინციპი, რადგან სასამართლოს ამ საკითხზე გადაწყვეტილება გამოჰქონდა; გარდა ამისა, აღნიშნული მუხლი არეგულირებდა შრომის სამართალურთიერთობებს, რაც არანაირად არ იყო დაკავშირებული თავად კანონის მიზანთან.

26. 1994 წლის 13 იანვრის გადაწყვეტილებით საკონსტიტუციო საბჭომ დაადგინა, რომ გასაჩივრებული დებულებები არ იყო არაკონსტიტუციური, ვინაიდან:

„დააწესა რა „სირთულეებისთვის სპეციალური დანამატის“ ოდენობა 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულებად, რაც განსაზღვრული იყო 1957 წლის 8 თებერვლის გადახდის ხელშეკრულებებით და 1983 წლის 1 დეკემბრიდან უკუქცევითი მოქმედებით, კანონმდებელს მიზნად ჰქონდა, შეეჩერებინა შემდგომი წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებები სასამართლოს მიერ და, ამგვარად, თავიდან აეცილებინა ახალი დავები, რომელთა არსებობაც არასასურველ გავლენას მოახდენდა სოციალური უზრუნველყოფის სქემების სტაბილურობაზე.

კანონმდებელმა აშკარად დაიცვა იმ მოქალაქეთა ინტერესები, რომელთა სასარგებლოდაც სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილება არსებითად შევიდა ძალაში. არ არსებობს იმის მტკიცების საფუძველი, რომ კანონმდებელს სურდა სისხლის სამართლის დებულებებისათვის უკუქცევითი ძალის მიცემა. ზემოხსენებული პრინციპების დაცვის

მიზნით კანონმდებელი უფლებამოსილი იყო, გამოეყენებინა თავისი ძალაუფლება და დებულებებისათვის უკუქცევითი ძალა მიეცა, ვინაიდან მხოლოდ მას გააჩნდა ეს ძალაუფლება და აღნიშნული ხელს შეუწყობდა სასამართლოების მიერ არათანმიმდევრული გადაწყვეტილებების მიღებით შექმნილი სიტუაციის გადაჭრას. შესაბამისად, გასაჩივრებული დებულებები არ ეწინააღმდეგება და არც უგულებელყოფს კონსტიტუციურ პრინციპებს...”

27. შესაბამისად, აქტის (№94-43 კანონის) 85-ე მუხლი კონსტიტუციურად ჩაითვადა. პრომულგირება მოხდა 1994 წლის 18 იანვარს.

(h) საკასაციო სასამართლოს 1995 წლის 15 თებერვლის და 2 მარტის გადაწყვეტილებები

28. 1995 წლის 15 თებერვალს საკასაციო სასამართლომ *Sarreguemines CPAM*-ის, ლორანის რეგიონის პრეფექტის და ელზასის სოციალური და ჯანმრთელობის საქმეების რეგიონული დირექტორის მიერ ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების შესახებ საკასაციო საჩივრის განხილვისას ნაწილობრივ გააუქმა გადაწყვეტილება და არ დაუდგენია, რომ საქმე ხელახლა უნდა მოესმინა რომელიმე სააპელაციო სასამართლოს:

„... 1994 წლის 18 იანვრის აქტის 85-ე მუხლი აწესებს სპეციალური დანამატის ოდენობას გადახდის თითოეული პერიოდისათვის 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულებით, რაც გამომდინარეობს გადახდის შესახებ ხელშეკრულებიდან, რომელიც, თავის მხრივ, დადებულია 1957 წლის 8 თებერვლის კოლექტიური შეთანხმების შესაბამისად და შეეხება სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოების თანამშრომლებს. ვინაიდან გასაჩივრებული გადაწყვეტილება აწესებს აღნიშნული დებულებისაგან განსხვავებულ გამოთვლის მეთოდებს, იგი უნდა გაუქმდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 627-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად საქმე უნდა გადაწყდეს შესაბამისი სამართლის გამოყენების საფუძველზე.

ამ მიზეზების გამო . . . :

აუქმებს ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლოს მიერ 1993 წლის 13 ოქტომბერს გამოტანილ გადაწყვეტილებას, მაგრამ მხოლოდ იმ ნაწილში, სადაც სასამართლომ

დაადგინა, რომ სპეციალური დანამატის გამოანგარიშება უნდა მოხდეს კანონით გათვალისწინებული მინიმალური ხელფასის 6,1055%-ით;

მიიჩნევს, რომ არ არის აუცილებელი საქმის ხელახალი მოსმენა;

მიიჩნევს, რომ სპეციალური დანამატის ღირებულება ნებისმიერი გადახდის მომენტისათვის უნდა განისაზღვროს 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულებით, როგორც ეს განსაზღვრულია სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოების თანამშრომელთა 1957 წლის 8 თებერვლის კოლექტიური დასაქმების ხელშეკრულებაში;

...“

29. 1995 წლის 2 მარტის გადაწყვეტილებით საკასაციო სასამართლომ ანალოგიურად უარი განაცხადა კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს 1993 წლის 23 სექტემბრის გადაწყვეტილებების შესახებ საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე იმავე საფუძველით.

B. ბ-ნ ზელინსკისთან და ბ-ნ პრადალთან დაკავშირებული პროცესი

1. მეცის სამეწარმეო ტრიბუნალის 1991 წლის 4 დეკემბრის და 1992 წლის 21 ოქტომბრის გადაწყვეტილებები

30. 1991 წლის 15 და 17 აპრილს ბ-ნმა ზელინსკიმ 47 პირთან ერთად, რომელთაც წარმოადგენდა საფრანგეთის დემოკრატიული შრომის კონფედერაციის ოფიცერი (*Confédération française démocratique du travail – “CFDT”*), მიმართა ტრიბუნალს სპეციალური დანამატის (რომელიც თითოეულ მოსარჩელეზე 31 131,11 ფრანკად იყო შეფასებული) დავალიანების გადახდის და მომავალში სპეციალური დანამატის 1953 წლის ხელშეკრულების საფუძველზე გამოთვლის თხოვნით.

31. მეცის სამეწარმეო ტრიბუნალის წინაშე რეგიონის პრეფექტმა და ჯანმრთელობისა და სოციალური საქმეების დირექტორმა ითხოვეს პროცესის ჩატარება მას შემდეგ, რაც საკასაციო სასამართლო გამოიტანდა გადაწყვეტილებას იდენტური საქმეების გადაწყვეტილებებზე საკასაციო საჩივართან დაკავშირებით, რომლებიც გამოიტანა მეცის სააპელაციო სასამართლომ 1991 წლის 26 თებერვალს.

32. 1991 წლის 28 ივნისსა და 12 ივლისს მეორე განმცხადებელმა და 48 სხვა თანამშრომელმა, რომელთაც წარმოადგენდათ CFDT-ის ოფიცერი, შეიტანეს ანალოგიური სარჩელი მეცის სამეწარმეო ტრიბუნალში.

33. 1991 წლის 4 დეკემბრის (ბ-ნი ზელინსკი) და 21 ოქტომბრის (ბ-ნი პრადალი) გადაწყვეტილებებით მეცის სამეწარმეო ტრიბუნალმა დაკმაყოფილა მოსარჩელების მოთხოვნა გადახდაზე და დაადგინა, რომ სპეციალური დანამატი უნდა გამოითვლებოდეს თორმეტ თვიურ ერთეულად 1953 წლის ხელშეკრულების შესაბამისად. მან განაცხადა, *inter alia*:

„შეთანხმება ითვალისწინებს, რომ პრემია უდრის თორმეტჯერ იმ ერთეულის ღირებულებას, რომელიც განსაზღვრულია სოციალური უზრუნველყოფის თანამშრომელთა შესახებ ეროვნული შეთანხმებით.

ხელფასის გამოთვლის მეთოდისა და სამსახურების კლასიფიკაციის შესახებ 1963 წლის 10 ივნისის და 1974 წლის 17 აპრილის ცვლილებების და ამ ცვლილებების შედეგად ერთეულის ღირებულების შეცვლის გათვალისწინებით 1953 წელს ხელშეკრულების ხელმოწერმა საბჭოებმა გადაწყვიტეს, შეენარჩუნებინათ სპეციალური დანამატის მუდმივი ღირებულება კორექტირების საშუალებით.

დადგენილია, რომ აღნიშნული კორექტირების მიხედვით სპეციალური დანამატი შემცირდა შესაბამისად 6 და შემდეგ 3,95 ერთეულამდე.

1953 წლის შეთანხმების დებულებები ზუსტად არის ფორმულირებული და 12 ერთეულის ოდენობის საფუძვლის ცალმხრივი შეცვლა არ შეიძლებოდა.

სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურებს უნდა გაეუქმებინათ შეთანხმება, თუ მიაჩნდათ, რომ 1963 და 1974 წლების კორექტირება გადამეტებული ტვირთი იყო.

ასეთი ცვლილება არ უნდა იქნეს გათვალისწინებული, თუ მხარეები წინასწარ არ დათანხმდნენ ამაზე და ერთი ხელშეკრულები მხარის დუმილი არ უნდა ჩაითვალოს თანხმობის ნიშნად (მუხლი L. 134-4, შრომის კოდექსი) ...“ (1991 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილების ამონარიდი).

34. რეგიონის პრეფექტის სახელით მოქმედმა ჯანმრთელობისა და სოციალური საქმეების დირექტორმა გაასაჩივრა ეს გადაწყვეტილებები.

2. მეცის სააპელაციო სასამართლოს 1993 წლის 19 და 20 აპრილის გადაწყვეტილებები

35. 1993 წლის 19 აპრილის (ბ-ნი პრადალი) და 20 აპრილის (ბ-ნი ზელინსკი) გადაწყვეტილებებში მეცის სააპელაციო სასამართლომ ძალაში დატოვა სამეწარმეო ტრიბუნალის გადაწყვეტილებები და მიიჩნია, რომ პრემია შეიცვალა ცალმხრივად, რითაც დაირღვა კოლექტიური შეთანხმებების შესახებ 1950 წლის კანონი, კერძოდ, შემდეგი მიზეზების გამო:

„პრემიის გამოთვლა უნდა ეფუძნებოდეს ერთეულის ღირებულებას, როგორც ის განსაზღვრულია 1963 წლის 10 ივნისის და 1974 წლის 17 აპრილის და სხვა ძალის მქონე შეთანხმებებით ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში.

სამოქალაქო კოდექსის 1134-ე მუხლის შესაბამისად, კანონიერად დადებული ხელშეკრულება სავალდებულოა მათთვის, ვინც ისინი დადო. ისინი შესაძლებელია გაუქმდეს საერთო თანხმობით ან კანონით გათვალისწინებულ საფუძვლებზე. ანალოგიურად, შრომის კოდექსის 135-1 მუხლით კოლექტიური დასაქმების ხელშეკრულება სავალდებულოა ყველასათვის, ვინც მას ხელი მოაწერა.

. . .

არ შეიძლება იმის უარყოფა, რომ 1953 წლის 28 მარტის ხელშეკრულება არ ყოფილა დენონსირებული რომელიმე მხარის მიერ. შესაბამისად, უნდა გაგრძელდეს მისი შესრულება. მამრავლის შემცირების მიზნით განხორციელებული ორი ცვლილება ეწინააღმდეგებოდა სამოქალაქო კოდექსის 1134-ე მუხლს და კოლექტიური დასაქმების შესახებ ხელშეკრულებებს.

შესაბამისად, დანამატის გადახდა უნდა ხდებოდეს 12-ჯერადი ერთეულის საფუძველზე, როგორც ის დადგენილია ზემოაღნიშნული ხელშეკრულებით.

. . .“

3. საკასაციო სასამართლოს 1995 წლის 2 მარტის გადაწყვეტილება

36. 1995 წლის 2 მარტს საკასაციო სასამართლომ გადაწყვეტილება გამოიტანა მეცის სააპელაციო სასამართლოს 1993 წლის 19 და 20 აპრილის გადაწყვეტილებების (ბ-ნ პრადალთან და ბ-ნ ზელინსკისთან მიმართებით) შესახებ საკასაციო საჩივრის საფუძველზე, რომელიც შეიტანეს რეგიონის პრეფექტმა და ჯანმრთელობისა და სოციალური საქმეების დირექტორმა, ასევე 1993 წლის 21 აპრილისა და 6 სექტემბრის გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით, რომლებიც ეხებოდა მთლიანობაში 150 თანამშრომელს.

„საზოგადოების ჯანმრთელობისა და სოციალური კეთილდღეობის შესახებ 1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი №94-34) 85-ე მუხლის გამოყენების შესახებ:

. . .

1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი №94-34) 85-ე მუხლის (რომელიც გამოიყენება შეჩერებულ საქმეებთან, მათ შორის საკასაციო სასამართლოს მიერ განსახილველ საქმეებთან მიმართებით) მიზანია, მხარეთა შორის უთანხმოებისას გამოასწოროს ინდექსის არარსებობა და ამგვარად შესაძლებელი გახადოს პრემიის ოდენობის გამოთვლა. ეს საკანონმდებლო დებულება, რომლის გამოყენების შესახებ მხარეებს შეეძლოთ წარმოედგინათ მტკიცებულება, არ ნიშნავს სახელმწიფოს ჩარევას სახელმწიფოსა და ინდივიდებს შორის პროცესის მსვლელობისას. იგი არ აყენებს კითხვის ნიშნის ქვეშ სასამართლოთა საბოლოო გადაწყვეტილებებს და საკონსტიტუციო საბჭომ იგი კონსტიტუციურად გამოაცხადა. აქედან გამომდინარეობს, რომ იგი არ ეწინააღმდეგება ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-6 მუხლის პირველ პუნქტს ან მე-13 მუხლს.

სასამართლოს მიერ საკუთარი ინიციატივით წამოჭრილი საფუძვლის შესახებ მხარეებს შეატყობინეს:

საზოგადოების ჯანმრთელობისა და სოციალური კეთილდღეობის შესახებ 1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი № 94-43) 85-ე მუხლის გათვალისწინებით,

სასამართლომ მიიჩნია, რომ ე.წ. სპეციალური დანამატი სირთულისათვის უნდა გამოითვლებოდეს თორმეტჯერ ერთეულის საფუძველზე, როგორც ეს გათვალისწინებულია 1953 წლის შეთანხმებით, და ერთეულის ღირებულება უნდა იყოს ის, რაც მიღებულია მოქმედი კოლექტიური შეთანხმების გადახდების დასათვლელად. სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ხელშეკრულებაში არ იყო დებულება, რომლის თანახმადაც არჩეული ინდექსის მოქმედება დამოკიდებული იყო ხელშეკრულების დადებისას არსებული კლასიფიკაციის მოქმედებაზე და სხვაგვარი გადაწყვეტილების მიღება ნიშნავს ხელშეკრულებისათვის, რომელიც საკმარისად ნათელი და ზუსტი იყო, ახალი დებულებების დამატებას და თავად ხელშეკრულების ბუნების შეცვლას. მან ასევე აღნიშნა, რომ შეთანხმება არ გამორიცხავდა ერთეულის ღირებულების ცვლილებათა გათვალისწინებას რანგირების რეორგანიზაციის შედეგად და რომ შესაბამისად ერთეულის ღირებულება, რომელიც დამტკიცდა 1963 წლის 10 ივნისისა და 1974 წლის 17 აპრილის ხელშეკრულებებით, უნდა გამოიყენებოდეს სპეციალური დანამატის ღირებულების გამოსათვლელად. მან ასევე აღნიშნა, რომ სპეციალური დანამატის გამოანგარიშების ახალი მეთოდი, რომელიც მიიღეს 1963 და 1974 წლებში განხორციელებული კლასიფიკაციის ცვლილებების შემდეგ, არ იყო შეთანხმებული 1953 წლის 28 მარტის შეთანხმების ყველა ხელმომწერთან და ვინაიდან არსებული ინდექსი კვლავ გამოიყენებოდა, არ იყო აუცილებელი იმის დადგენა, არსებობდა თუ არა სხვა პრაქტიკა. და ბოლოს, საკასაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ 1953 წლის 28 მარტის შეთანხმება კოლექტიური ხელშეკრულება იყო, რომლის კითხვის ნიშნის ქვეშ დაყენება შესაძლებელი იქნებოდა მხოლოდ მისი გადასინჯვის ან გაუქმების შემთხვევაში, რაც არ მომხდარა.

1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი №94-43) 58-ე პუნქტი აწესებს ე.წ. სირთულისათვის სპეციალური დანამატის ოდენობას ყოველი გადახდის პერიოდისათვის 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულებით, როგორც ეს განსაზღვრულია 1957 წლის 8 თებერვლის სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოების შესახებ ეროვნული კოლექტიური ხელშეკრულების საფუძველზე დადებული გადახდის ხელშეკრულებების შესაბამისად. ვინაიდან გასაჩივრებული გადაწყვეტილებები აწესებს ზემოაღნიშნული აქტისგან განსხვავებულ გამოთვლის მეთოდს, ეს გადაწყვეტილებები უნდა გაუქმდეს.

ახალი სამოქალაქო კოდექსის 627-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად საქმე უნდა გადაწყდეს შესაბამისი კანონის წესების საფუძველზე.

ამ მიზეზთა გამო:

საკასაციო სასამართლო აუქმებს მეცის სააპელაციო სასამართლოს მიერ ამ საქმეებზე 1993 წლის 19, 20 და 21 აპრილს და 6 სექტემბერს გამოტანილ გადაწყვეტილებებს, მაგრამ მხოლოდ იმ ნაწილში, სადაც სააპელაციო სასამართლო აცხადებდა, რომ ე.წ. სირთულისათვის სპეციალური დანამატი უნდა გამოითვლებოდა 12-ჯერ ერთეულის საფუძველზე და ერთეულის ღირებულება შეესაბამება ამჟამად მოქმედი კოლექტიური შეთანხმებებით განსაზღვრულს;

ადგენს, რომ არ არის აუცილებელი საქმის ხელახლა მოსმენა;

ადგენს, რომ სპეციალური დანამატის ღირებულება უნდა განისაზღვროს ყოველი გადახდის პერიოდისათვის 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულებით, როგორც ის განისაზღვრება იმ პერიოდისათვის მოქმედი სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოების შესახებ 1957 წლის 8 თებერვლის კოლექტიური დასაქმების ხელშეკრულების შესაბამისად დადებული გადახდის ხელშეკრულებებით;

...“

C. ქ-ნ გონზალესთან და სხვებთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებები

1. კოლმარის სამეწარმეო ტრიბუნალის 1991 წლის 2 ივლისის გადაწყვეტილებები

37. განმცხადებლებმა 1990 წლის 17 აგვისტოს (ქ-ნმა გონზალესმა, ქ-ნმა მარიმ, ქ-ნმა დელაკერიემ, ბ-ნმა შრეიბერმა, ქ-ნმა კერნმა, ბ-ნმა გონტიემ, ქ-ნმა შრეიბერმა და ბ-ნმა კოსუტამ) და 1990 წლის 28 აგვისტოს (ქ-ნმა მემეტომ) მიმართეს სამეწარმეო ტრიბუნალს 1953 წლის შეთანხმების საფუძველზე და ითხოვნენ სპეციალური დანამატის დავალიანების გადახდას და დანამატის გამოთვლას 12-ჯერ ერთეულის საფუძველზე მომავალშიც. 1990 წლის 18 დეკემბერს გამართულ სამომრიგებლო სხდომაზე მორიგება ვერ მოხერხდა და 1991 წლის 9 აპრილს საქმე განსახილველად გადაეცა შესაბამის კოლეგიას.

38. 1991 წლის 2 ივლისის ცხრა გადაწყვეტილებაში კოლმარის სამეწარმეო ტრიბუნალმა დააკმაყოფილა მოსარჩელების მოთხოვნა შემდეგ საფუძველზე:

„... 1953 წლის 28 მარტს ხელმოწერილი ხელშეკრულება ..., რომელმაც შემოიღო 12-ჯერ ერთეულის ოდენობის სპეციალური დანამატი სირთულისთვის, კვლავ ძალაშია და შეიძინა კანონის ძალა.

1953 წლის 2 ივნისს სამინისტრომ დაამტკიცა ხელშეკრულება.

სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოების თანამშრომელთა კლასიფიკაციაში ცვლილებების შემდეგ 1963 და 1974 წლებში ეს დანამატი შეამცირა სოციალური უზრუნველყოფის სამსახურების საერთო ინტერესებისა და კოორდინაციის დეპარტამენტმა.

ეს დეპარტამენტი არის საზედამხებელო ორგანო და იგი არ წარმოადგენდა 1953 წლის ხელშეკრულების მხარეს; მან მიიღო ცალმხრივი გადაწყვეტილება, რომელიც დაამტკიცებინა სოციალური უზრუნველყოფის რეგიონულ ოფისსა და ადგილობრივი ოფისების საბჭოებს.

შესაბამისად, ეს ცვლილებები არ არის სავალდებულო [მოსარჩევეებისათვის], განსაკუთრებით იმის გათვალისწინებით, რომ 1989 წლის 11 თებერვლის წერილით სოლიდარობის, ჯანმრთელობისა და სოციალური კეთილდღეობის სამინისტრომ განაცხადა, რომ ხელშეკრულება სრულად უნდა შესრულდეს.

გარდა ერთეულის ღირებულებაში განხორციელებული ცალმხრივი ცვლილებისა, ხელმომწერ მხარეებს არ შეუტანიათ ცვლილებები 1953 წლის ხელშეკრულებაში.

ეროვნული კოლექტიური ხელშეკრულების 63-ე მუხლი – მე-7 ცხრილი – ითვალისწინებს: ეს ხელშეკრულება არც ერთ შემთხვევაში არ შეიძლება წარმოადგენდეს თანამშრომელთა მიერ ხელმოწერის დღისათვის მიღებული შეღავათების შემცირების საფუძველს.“

შესაბამისად, 1953 წლის ხელშეკრულება გამოიყენება მთლიანად.

...“

2. კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს 1995 წლის 18 მაისის გადაწყვეტილება

39. კოლმარის CPAM-მა და ელზასის რეგიონის პრეფექტმა, რომელთაც წარმოდგენდა ელზასის რეგიონის ჯანმრთელობისა და სოციალური საქმეების დირექტორი, გაასაჩივრეს ეს გადაწყვეტილებები 1991 წლის 10 სექტემბერს.

40. 1994 წლის 12 ივლისს კოლმარის სააპელაციო სასამართლომ საქმის განხილვის თარიღად ჩანიშნა 1994 წლის 18 ოქტომბერი. 1994 წლის 30 სექტემბერს, მას შემდეგ, რაც აპელანტებმა შეიტანეს განაცხადი 1994 წლის 18 იანვრის აქტის საფუძველზე, მოსარჩელებმა შეიტანეს შეპასუხება.

41. 1995 წლის 18 მაისის ხუთ გადაწყვეტილებაში კოლმარის სააპელაციო სასამართლომ გამოიტანა გადაწყვეტილება მოსარჩელეთა წინააღმდეგ შემდეგ საფუძველზე:

„... [1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი №94-43) 85-ე მუხლის] შესაბამისად გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს, ვინაიდან სარჩელი ეხება პერიოდს 1983 წლის შემდეგ. ...“

3. საკასაციო სასამართლოს 1996 წლის 18 ივნისის გადაწყვეტილება

42. 1995 წლის 13 და 17 ივლისს მოსარჩელებმა საკასაციო საჩივარი შეიტანეს საკასაციო სასამართლოში. მათ სრული საჩივარი შეიტანეს 1995 წლის 13 ოქტომბერს და დამატებითი საჩივარი 1996 წლის 10 თებერვალს. შეპასუხება შეიტანეს 1995 წლის 22 დეკემბერს. 1996 წლის 1 თებერვალს არჩეულმა მომხსენებელმა მოსამართლემ ანგარიში წარადგინა 1996 წლის 16 თებერვალს.

43. 1996 წლის 6 მაისის მოსმენის შემდეგ 1996 წლის 18 ივნისს საკასაციო სასამართლომ მოსარჩელების საკასაციო საჩივარი მიუღებლად გამოაცხადა:

„... იმ საქმეებში, რომლებშიც არ არის აუცილებელი, რომ მხარეები წარმოდგენილნი იყვნენ სახელმწიფო საბჭოს (*Conseil d'Etat*) წევრის მიერ და საკასაციო სასამართლოს კოლეგიის მიერ, სამართლებრივ საკითხებზე საჩივარი უნდა წარადგინოს და გადასცეს თვით მხარემ ან მისმა წარმომადგენელმა, ვისაც გააჩნია სათანადო უფლებამოსილება.

მხარეების მიერ შეტანილი საკასაციო საჩივარი არ შეიცავს საჩივრის საფუძველზე მითითებას; ამგვარ ინფორმაციას შეიცავს განცხადება, რომელიც დაიგზავნა ახალი

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 983-ე მუხლის შესაბამისად სამთვიან პერიოდში, თუმცა იგი შეადგინა წარმომადგენელმა, რომელსაც არ გააჩნდა უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი მიუღებელია.“

II. შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი კანონმდებლობა

A. სოცუზრუნველყოფის ორგანოების მარეგულირებელი ზოგადი პრინციპები

44. ჯანმრთელობის დაზღვევის ეროვნულ, რეგიონულ და ადგილობრივ ოფისებს აკისრიათ საზოგადოების მომსახურების ფუნქცია (საკონსტიტუციო საბჭოს გადაწყვეტილება № 82-148 DC, 1982 წლის 14 დეკემბერი) და სწორედ ამიტომ აქვთ მინიჭებული სპეციალური სამთავრობო უფლებამოსილებები და ამავე მიზეზის გამო ზედამხედველობს მათ სოცუზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელი მინისტრი. ისინი მართავენ სავალდებულო სოცუზრუნველყოფის სქემას, გააჩნიათ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოცალკევებული საკუთარი ბიუჯეტი.

სოცუზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელ მინისტრს აკისრია მათი ზედამხედველობის ფუნქცია, რაშიც მას ეხმარებიან სამინისტროს დეპარტამენტები, კერძოდ, ცენტრალური დეპარტამენტი და ჯანმრთელობისა და სოცუზრუნველყოფის ადგილობრივი რეგიონული დეპარტამენტები, ასევე სოციალური საქმეების ეროვნული ინსპექტორატი. მინისტრს ასევე წარმოადგენენ დეპარტამენტის ან რეგიონის პრეფექტები, როგორც პირები, რომლებიც წარმოადგენენ სახელმწიფო ხელისუფლებას, და მთავრობის დელეგატების სახით პრემიერ-მინისტრის და ყოველი მინისტრის უშუალო წარმომადგენლები.

ზედამხედველობის ფუნქცია ვრცელდება უპირველეს ყოვლისა პირებზე, ითვალისწინებს გარკვეულ შემთხვევებში სოცუზრუნველყოფის ოფისების საბჭოს დაშლას ან საქმიანობის შეჩერებას, ასეთი საბჭოების ნებისმიერი წევრის მოხსნას ან მისი გადაყენების მოთხოვნას, მენეჯმენტის თანამშრომელთა დანიშვნაზე თანხმობის გამოხატვას ან უარის თქმას, ასევე შესაფერისი კანდიდატების სიის შედგენას. ზედამხედველობის ფუნქცია ასევე მოიცავს გადაწყვეტილებებსაც. სამინისტროს დეპარტამენტებს აქვთ უფლებამოსილება, გააუქმონ ან შეაჩერონ გარკვეულ გარემოებებში ადგილობრივი სოცუზრუნველყოფის საბჭოების ან

ღირექტორების გადაწყვეტილებები და წინააღმდეგობა გაუწიონ ეროვნული ორგანოების გადაწყვეტილებებს. მათ უნდა დაამტკიცონ სოცუზრუნველყოფის ოფისების ზოგიერთი გადაწყვეტილება, კერძოდ, საკონსტიტუციო და საპროცედურო წესები და კოლექტიური ხელშეკრულებები თანამშრომელთა საქმიანობის რეგლამენტირებისა და პენსიაზე გასვლის წესების შესახებ.

და ბოლოს, სოცუზრუნველყოფის ორგანოები არიან ეკონომიკურ საქმეთა და ფინანსთა მინისტრის ზედამხედველობის ქვეშ და მათი მონიტორინგი შეიძლება ჩაატარონ რეგიონულმა სახაზინო ოფიცრებმა და სააუდიტო სასამართლომ, ასევე საჯარო ფინანსების ინსპექტორატის აუდიტორებმა.

B. 1994 წლის 18 იანვრის №94-43 კანონი

45. კანონის შესაბამისი დებულების თანახმად:

მუხლი 85

„საწინააღმდეგოს შესახებ სასამართლოს საბოლოო არსებითი გადაწყვეტილების არარსებობის შემთხვევაში, 1953 წლის 28 მარტის შეთანხმებით ბა-რინის, ოტ-რინისა და მოზელის დეპარტამენტების სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოების თანამშრომელთათვის შემოღებული სპეციალური დანამატი 1983 წლის 1 დეკემბრიდან დაწესდება 3,95-ჯერ ერთეულის ღირებულებით, როგორც ის განისაზღვრება გადახდის ხელშეკრულებებით, და გადაიხდება წელიწადში 12-ჯერ. ეს დებულება გამოიყენება მიუხედავად ნებისმიერი საწინააღმდეგო ინდივიდუალური თუ კოლექტიური ხელშეკრულებისა, რომელიც 85-ე მუხლის ამოქმედებისათვის კვლავ ძალაშია. ამავე პერიოდიდან წლიური საშობაო პრემია გაიზრდება იმგვარად, რომ აისახოს დეკემბრის თვის სპეციალური დანამატი.“

პროცედურა კომისიის წინაშე

46. ბ-ნმა ზელინსკიმ და ბ-ნმა პრადალმა კომისიას მიმართეს 1995 წლის 5 ივლისს; ქ-ნმა გონზალესმა – 1996 წლის 16 აგვისტოს; ქ-ნმა მარიმ, ქ-ნმა დელაკერიემ, ბ-ნმა შრეიბერმა, ქ-ნმა კერნმა, ბ-ნმა გონტიემ, ქ-ნმა შრეიბერმა, ქ-ნმა მემეტომ და ბ-ნმა კოსუტამ – 1996

წლის 9 სექტემბერს. განმცხადებლები ასაჩივრებდნენ კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის და მე-13 მუხლის დარღვევას.

47. 1996 წლის 26 ნოემბერს კომისიამ ბ-ნი ზელინსკისა და ბ-ნი პრადალის განაცხადი (№24846/94) დასაშვებად მიიჩნია. 1997 წლის 22 ოქტომბერს კომისიამ ქ-ნი გონზალესისა და სხვების განაცხადებიც (№№34165/96-34173/96) დასაშვებად მიიჩნია პროცესის სამართლიანობასა და ხანგრძლივობასთან მიმართებით, ხოლო სხვა ნაწილებთან მიმართებით – დაუშვებლად. 1997 წლის 3 სექტემბრის და 1998 წლის 21 ოქტომბრის ანგარიშებში (კონვენციის ადრე მოქმედი 31-ე მუხლი) კომისიამ ერთხმად მიიჩნია, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი პროცესის სამართლიანობასთან დაკავშირებით და არ იყო აუცილებელი საქმის განხილვა კონვენციის მე-13 მუხლთან მიმართებით; ქ-ნი გონზალესის, ქ-ნი მარის, ქ-ნი დელაკერიეს, ბ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი კერნის, ბ-ნი გონტიეს, ქ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი მემეტოსა და ბ-ნი კოსუტას შემთხვევაში ასევე დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი პროცესის ხანგრძლივობასთან მიმართებით. კომისიის მოსაზრების სრული ტექსტი ამ გადაწყვეტილებას თან აქვს დართული⁵.

სასამართლოსათვის წარდგენილი საბოლოო პოზიციები

48. სასამართლოსათვის წარდგენილ მემორანდუმში (ახსნა-განმარტებაში) მთავრობამ სთხოვა სასამართლოს, დაედგინა, რომ ახალი აქტის დებულებების გამოყენება განმცხადებელთა მიერ შეტანილ საქმეზე, რომელთა განხილვაც იმ მომენტისათვის დროებით შეჩერებული იყო, არ წარმოადგენდა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის და მე-13 მუხლის დარღვევას.

49. განმცხადებლები სთხოვდნენ სასამართლოს, დაედგინა, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი და მათთვის კონვენციის 41-ე მუხლის შესაბამისად მიენიჭებინა სამართლიანი დაკმაყოფილება.

სამართალი

I. კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის სავარაუდო დარღვევა პროცესის სამართლიანობასთან დაკავშირებით

50. განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ 1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი №94-43) მიღებამ გამოიწვია კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის დარღვევა. ამ მუხლის თანახმად:

„სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა განსაზღვრისას ... ყველას აქვს... გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი ... განხილვის უფლება ... სასამართლოს მიერ.

51. განმცხადებლებმა აღნიშნეს, რომ მას შემდეგ, რაც საკასაციო სასამართლო არ დაეთანხმა მსგავს საქმეებზე გამოტანილ გადაწყვეტილებებს, ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლო, ხელახლა იხილავდა რა ამ საქმეებს საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაში მითითებულ საკითხებთან დაკავშირებით, დაადგინა, რომ სპეციალური დანამატის გამოანგარიშება უნდა მომხდარიყო მინიმალური ხელფასის 6,1055%-ის საფუძველზე; ამასთან, სააპელაციო სასამართლომ დანიშნა დამატებითი მოსმენა, რათა განხორციელებულიყო სათანადო გაანგარიშება (იხ. პუნქტები 21-22). ამ გადაწყვეტილების გამოტანამდე ბ-ნი ზელინსკისა და ბ-ნი პრადალის სასარგებლოდ უკვე გამოტანილი იყო კიდევ უფრო ხელსაყრელი გადაწყვეტილება, ვინაიდან მეცის სააპელაციო სასამართლომ სპეციალური დანამატის ღირებულებად დაადგინა 12-ჯერ ერთეული (იხ. პუნქტი 33). განმცხადებელთა სასარგებლო გადაწყვეტილებები გამოიტანეს განსახილველი აქტის მიღებამდე. განმცხადებლებს მიაჩნიათ, რომ აქტის მიღებას შედეგად მოჰყვა, სულ მცირე, საქმის შედეგების შეცვლა სახელმწიფოს სასარგებლოდ.

განმცხადებლები არ დაეთანხმნენ მოსაზრებას, რომ აქტის მიღების მიზანი იყო მომავალში წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების მიღების თავიდან აცილება. პირველ რიგში მათ აღნიშნეს, რომ ფრანგული სამართლის თანახმად, საქმის ფაქტობრივ მხარეს სწავლობს პირველი ინსტანციისა და სააპელაციო სასამართლო, ხოლო საკასაციო სასამართლო იხილავს მხოლოდ სამართლებრივ საკითხებს. შესაბამისად, სასამართლო სისტემის დამახასიათებელი ნიშანი იყო ის, რომ ერთი და იმავე საქმის განხილვისას სხვადასხვა სასამართლოს შეიძლებოდა განსხვავებულად შეეფასებინა „ფაქტობრივი გარემოებები“. ასეთი განსხვავებები თავისთავად არ ამართლებს კანონმდებლის მხრიდან ჩარევას. მეორე, მოცემულ საქმეზე არ არსებობდა ასეთი რისკი. საქმე შეეხებოდა ექსკლუზიურ დანამატს სამი დეპარტამენტის თანამშრომლებისათვის; შესაბამისად, მხოლოდ ბეზანსონისა და მეცის სააპელაციო სასამართლოებს გააჩნდათ ჩვეულებრივი იურისდიქცია საქმეების განსახილველად. 1992 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილების შემდეგ საქმე განსახილველად გადაეცა საკასაციო სასამართლოს, რომელმაც გააუქმა

გადაწყვეტილებები და დაადგინა, რომ საქმე ხელახლა უნდა მოესმინა ისევ მეორე სააპელაციო სასამართლოს, კერძოდ, ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლოს (იხ. ზემოთ, პუნქტი 19).

რაც შეეხება საკანონმდებლო ჩარევის საჭიროებას სოცუზრუნველყოფის სქემების სტაბილურობის შესანარჩუნებლად, განმცხადებლებმა განაცხადეს, რომ საქმე ეხებოდა მხოლოდ სამი დეპარტამენტის თანამშრომლებს და, შესაბამისად, თანხა მეტისმეტად მცირე იყო სოცუზრუნველყოფის მთლიან ბიუჯეტთან შედარებით.

განმცხადებელთა აზრით, ამ შემთხვევაში უსარგებლო იყო საქმეზე *The National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society v. the United Kingdom* (1997 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილება, *Reports of Judgments and Decisions 1997-VII*) მითითება. მოცემულ საქმეში განმცხადებლები არ ცდილობდნენ, ესარგებლათ შეცდომით, რომელიც ეწინააღმდეგებოდა კანონმდებელთა ნებას, არამედ ისინი ცდილობდნენ, დაედგინათ დამქირავებელთა და დაქირავებულთა ნება კოლექტიური ხელშეკრულების დადების მომენტისათვის, საიდანაც გამომდინარეობდა სადავო უფლებები. კანონის პირდაპირი მიზანი იყო, ხელი შეეშალა ხელშეკრულების მხარეთა ნების განხორციელებისათვის სახელმწიფოსთვის ხელსაყრელი მდგომარეობის შექმნით. ამასთან დაკავშირებით განმცხადებლებმა მიუთითეს საქმეზე *Papageorgiou v. Greece* (1997 წლის 22 ოქტომბერი, *Reports 1997-VI*). ერთადერთი და, როგორც აღმოჩნდა, რეალური საფრთხე სახელმწიფოსათვის იყო ის, რომ შეიძლებოდა სასამართლოს არ გაეზიარებინა მისი პოზიცია. უკუქცევითი ძალის მქონე საკანონმდებლო აქტის მიღების მთავარი მიზანი ის იყო, რომ სახელმწიფოს პრეტენზიას უპირატესი ძალა ჰქონოდა, მიუხედავად იმისა, თუ რა დაადგინა სასამართლომ. საკასაციო სასამართლოც და კოლმარის სააპელაციო სასამართლოც იძულებულნი იყვნენ, გამოეყენებინათ აქტის დებულებები ქ-ნი გონზალესის, ქ-ნი მარის, ქ-ნი დელაკერიეს, ბ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი კერნის, ბ-ნი გონტიეს, ქ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი მემეტოსა და ბ-ნი კოსუტას საქმის განხილვისას.

52. საკანონმდებლო დებულებათა უკუქცევით ძალასთან დაკავშირებით მთავრობამ უპირველეს ყოვლისა აღნიშნა, რომ ორსაფეხურიანი გამოკვლევა უზრუნველყოფს სამართლებრივ თანამიმდევრულობას, რაც სასამართლოს პროცესის მნიშვნელოვანი ელემენტია. პირველი გამოკვლევა ჩატარდა საკონსტიტუციო საბჭოს მიერ აღნიშნული დებულებების განხილვისას. საბჭომ არ განიხილა დებულებათა შესაბამისობა ადამიანის

უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან; უნდა აღინიშნოს, რომ საკონსტიტუციო საბჭოს პრეცედენტული სამართალი არაერთ საკითხთან მიმართებით სრულ შესაბამისობაშია ევროპული სასამართლოს პრაქტიკასთან. საკონსტიტუციო საბჭო განსაკუთრებული სიფრთხილით ეკიდებოდა იმ კანონების გამოყენების ძალიან ვიწროდ განმარტებას, რომელთა მიზანი იყო არსებული პრაქტიკის კანონიერ ჩარჩოში მოქცევა (*lois de validation*). საბჭომ განსაზღვრა, რომ სამი კრიტერიუმი უნდა დაკმაყოფილდეს, რათა ასეთი კანონი კონსტიტუციური იყოს. კანონმდებლობა შეიძლება იყოს მხოლოდ პრევენციული; საკანონმდებლო აქტი არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს პრინციპს, რომ სისხლისსამართლებრივ ნორმას არა აქვს უკუქცევითი ძალა; კანონმდებელი უნდა ჩაერიოს მხოლოდ საერთო ინტერესის საფუძველზე. მეორე გამოკვლევა ჩაატარეს ჩვეულებრივმა სასამართლოებმა ახალი კანონმდებლობის შეჩერებულ საქმეებზე გამოყენებისას. არსებული პრაქტიკის დაკანონების მიზნით კანონები ძირითადად გამოიცემოდა ადმინისტრაციული სამართლის სფეროში; სწორედ ამიტომ არის საკასაციო სასამართლოს პრაქტიკა ესოდენ მწირი ამ საკითხთან მიმართებით. თუმცა სასამართლოს არაერთი გადაწყვეტილება არსებობდა ნორმატიული აქტის უკუქცევითი ძალისა და განმარტების შესახებ. სასამართლოები შეზღუდულად იყენებდნენ ასეთ კანონებს მიმდინარე საქმეებზე, ვინაიდან ისინი [კანონები] არ შეიძლება პირველად გამოიყენოს საკასაციო სასამართლომ და არ შეიძლება მათ საფუძველზე გადაწყვეტილების გაუქმება, თუ ამ უკანასკნელის გასაჩივრება ჩვეულებრივი წესით შეუძლებელია.

53. მთავრობას მიაჩნდა, რომ განმცხადებლებს არ შეეძლოთ კანონმდებლის მიერ აღნიშნული დებულებების მიღების გასაჩივრება. კონვენციის 34-ე მუხლი კრძალავს *actio popularis* განცხადების შეტანას და 1994 წლის 18 იანვარს მიღებული აქტის 85-ე მუხლი დაკავშირებული იყო მხარეთა თანასწორობის საკითხთან. შესაბამისად, პრობლემა არსებობდა კანონის საქმის გარემოებებთან გამოყენებასთან მიმართებით.

მთავრობის განცხადების თანახმად, განსახილველი დებულებები მიიღეს საერთო ინტერესის საფუძველზე და მათ „კანონიერი მიზანი“ გააჩნდა. პირველ რიგში, მიზანი იყო მომავალში წინააღმდეგობრივი სასამართლო გადაწყვეტილებების გამოტანის თავიდან აცილება. 1992 წლის 22 აპრილის სამ გადაწყვეტილებაში საკასაციო სასამართლომ მიიღო ლოგიკური გადაწყვეტილება, რომ დანამატის გამოანგარიშების ინდექსი აღარ არსებობდა; ამ გადაწყვეტილების შედეგად დაბალი ინსტანციის სასამართლოებს შეიძლებოდა მიეღოთ წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებები, ვინაიდან საქმეები სამ სხვადასხვა სააპელაციო

სასამართლოს უნდა განეხილა. ბეზანსონის, კოლმარისა და მეცის სააპელაციო სასამართლოებმა საქმეები ერთმანეთისაგან განსხვავებულად გადაწყვიტეს (იხ. ზემოთ, პუნქტები 16, 20, 21, 35 და 41). ასეთი განსხვავებული გადაწყვეტილებების მიღება მოსალოდნელია მომავალშიც. მეორეს მხრივ, მთავრობამ განაცხადა, რომ აუცილებელი იყო სოცუზრუნველყოფის სქემების ფინანსური მდგრადობისთვის საფრთხის თავიდან აცილება, რაც აღნიშნა კიდევ საკონსტიტუციო საბჭომ. გარდა ამისა, სასამართლოს ქმედებას შეიძლება საფრთხე შეექმნა სოცუზრუნველყოფის საჯარო სამსახურის არსებობისათვის. თანამშრომელთა ხარჯების უეცარი ზრდა გამოიწვევდა სოცუზრუნველყოფის სისტემაში დაზღვეულ პირთათვის გადასახდელად ასიგნებული თანხების ოდენობის შემცირებას, ვინაიდან კანონის მიღების მომენტისათვის 9 000 თანამშრომლიდან 5 000 თანამშრომელმა სარჩელი შეიტანა სასამართლოში. თუ ეს სარჩელები დაკმაყოფილდებოდა, მაშინ ამ ორგანოების ბიუჯეტი შემცირდებოდა დაახლოებით 350 000 000 ფრანკით. შესაბამისად, 1994 წლის 18 იანვრის აქტის მიღების საფუძველი იყო საერთო ინტერესი (იხ. გადაწყვეტილება საქმეზე *The National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society*).

54. მთავრობის აზრით, ხელისუფლების კეთილსინდისიერება არ იყო სადავო. აქტის მიღების მიზანი იყო არა სპეციალური დანამატის დაუსაბუთებელი შემცირება, არამედ სპეციალური დანამატის ფიქსირებულად განსაზღვრა თანამშრომელთა შემოსავლებში. ამისათვის კანონშემოქმედმა გაიზიარა კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოყენებული გზა (იხ. ზემოთ, პუნქტი 20). კანონმდებლის განზრახვა ძალიან მარტივი იყო: მომხდარიყო გადასვლა გამოანგარიშების იმ მეთოდზე, რაც გათვალისწინებული იყო გადახდის თავდაპირველი ხელშეკრულებით. გარდა ამისა, პაპაგეორგიუს საქმისაგან (იხ. ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილება) განსხვავებით, 1994 წლის 18 იანვრის აქტის 85-ე მუხლსა და აქტის დანარჩენ დებულებებს შორის კავშირი აშკარად დაადგინა და დაადასტურა საკონსტიტუციო საბჭოს გადაწყვეტილებამ. მთავრობამ ასევე მიიჩნია, რომ მოცემული საქმე ასევე უნდა განვასხვავოთ საქმისგან *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece* (1994 წლის 9 დეკემბრის გადაწყვეტილება, Series A № 301-B).

გარდა ამისა, მთავრობას მიაჩნდა, რომ არსებობდა „მართლზომიერი პროპორციული დამოკიდებულება“ კანონშემოქმედის მიზანსა და მის მიერ გამოყენებულ საშუალებებს შორის. პირველ რიგში, საკასაციო სასამართლოს არ შეეძლო, ერთიანი გადაწყვეტილება დაეკისრებინა სხვადასხვა სააპელაციო სასამართლოებისათვის, რადგან მისი საქმეა

მხოლოდ საქმის სამართლებრივი და არა ფაქტობრივი მხარის განხილვა. ვინაიდან მანამდე არსებულ საქმეებში საკასაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ხელშეკრულების დადებისას მხარეთა განზრახვის გარკვევა ან პრაქტიკის შეთანხმება ფაქტობრივი მხარე იყო, შესაბამისად, კანონმდებლის ჩარევა, რათა ქვეყანაში დამკვიდრებულიყო სპეციალური დანამატის გამოთვლის ერთიანი მეთოდი, აუცილებელი იყო. მეორეს მხრივ, ეს საქმე დაკავშირებულია საქმესთან *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society* (იხ. ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილება): ზოგიერთმა პროფესიონალმა მოგვიანებით დაიწყო „ტექნიკური ხარვეზიდან“ გამომდინარე სარგებლის მიღება კოლექტიური ხელშეკრულების კანონიერი მოქმედების დაწყებიდან რამდენიმე წელიწადში. შესაბამისად, შეუძლებელია, განმცხადებლებმა არ იცოდნენ, რომ ხელისუფლება არ დაუშვებს, რომ „ტექნიკურმა ხარვეზმა“ საფრთხე შეუქმნას სოცუზრუნველყოფის სქემებს. მთავრობამ ასევე აღნიშნა, რომ სახელმწიფომ, რომელსაც სპეციფიკური ადგილი ეკავა ამ დავაში, არ მიმართა დაინტერესებული მხარის განსახილველ კანონმდებლობას (*intuitu personae*), როგორც საბერძნეთი იყო ბრალდებული ამის გაკეთებაში საქმეში *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis* (იხ. ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილება). განმცხადებლები არ იყვნენ სახელმწიფო მოხელეები, მათი საქმიანობა ხვდებოდა კერძო სამართლის მოქმედების სფეროში და ისინი დასაქმებულნი იყვნენ ადგილობრივი სოცუზრუნველყოფის ოფისებში, რომელთაც გააჩნიათ ფინანსური ავტონომია. სწორედ ამიტომ იურისდიქცია ამ საქმეზე გააჩნდა ჩვეულებრივ და არა ადმინისტრაციულ სასამართლოს. შესაბამისად, სასამართლო პროცესში სახელმწიფო იყო მხარე ძალიან არაპირდაპირი სახით, როგორც სოცუზრუნველყოფის ოფისების „მცველი“ და სოცუზრუნველყოფის სქემების საერთო ინტერესებიდან გამომდინარე. და ბოლოს, მთავრობამ მიიჩნია, რომ საკანონმდებლო აქტის ფარგლები შეძლებისდაგვარად ვიწრო იყო. საქმეში *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis* (იხ. ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილება) არსებული პოზიციისგან განსხვავებით, აქტის მიზანი არ ყოფილა, ჩაშლილიყო შეჩერებული საქმეები, ვინაიდან ნათლად იყო მითითებული, რომ აქტის მოქმედების სფეროს სცილდებოდა სასამართლოთა ის გადაწყვეტილებები არსებით საკითხებზე, რომლებიც საბოლოოდ შევიდა ძალაში.

55. რაც შეეხება დავის გადასაჭრელად ახალი კანონის გამოყენების შედეგებს, მთავრობამ მიიჩნია, რომ მოცემული საქმის გარემოებები განსხვავდებოდა საქმეებში *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society, Stran Greek*

Refineries and Stratis Andreadis and Papageorgiou მითითებული გარემოებებისაგან (იხ. ზემოხსენებული გადაწყვეტილებები).

მეცის სააპელაციო სასამართლომ გამოიტანა ბ-ნი ზელინსკისა და ბ-ნი პრადალის სასარგებლო გადაწყვეტილება, თუმცა მისი დასაბუთება ეწინააღმდეგებოდა საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებას, რომელმაც ჩათვალა, რომ ინდექსი აღარ არსებობდა (იხ. ზემოთ, პუნქტები 18 და 35). სამართალწარმოების შედეგი შესაბამისად იყო ბევრად უფრო სადავო, ვიდრე ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ აქამდე განხილულ საქმეებში. მთავრობამ აღნიშნა, რომ ახალი კანონის რეტროსპექტიული გამოყენება შეჩერებული საქმეების მიმართ შეესაბამებოდა კონვენციას, თუ ჯერ არ იყო გამოტანილი გადაწყვეტილება, რომლის გასაჩივრება აღარ შეიძლება ჩვეულებრივი პროცედურის გამოყენებით. მეცის სააპელაციო სასამართლოს უკვე გამოტანილი ჰქონდა გადაწყვეტილება ბ-ნი ზელინსკისა და ბ-ნი პრადალის სასარგებლოდ მაშინ, როდესაც ახალი კანონი შევიდა ძალაში. მიუხედავად ამისა, საკასაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ არ არსებობდა ახალი კანონის გამოყენების ხელისშემშლელი გარემოებები, ვინაიდან აქტის მიზანი იყო ინდექსის გაქრობის შედეგად შექმნილი სიტუაციის გამოსწორება.

რაც შეეხება ქ-ნ გონზალესს, ქ-ნ მარის, ქ-ნ დელაკერიეს, ბ-ნ შრეიბერს, ქ-ნ კერნს, ბ-ნ გონტიეს, ქ-ნ შრეიბერს, ქ-ნ მემეტოს და ბ-ნ კოსუტას, მთავრობამ განაცხადა, რომ კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს 1991 წლის 2 ივლისის გადაწყვეტილების გასაჩივრება შეიძლებოდა, ისინი გასაჩივრებული იყო მათი შეჩერების მოთხოვნით. შესაბამისად, განმცხადებლების სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილება არც საბოლოო იყო და არც აღსრულებას ექვემდებარებოდა. შეუძლებელი იყო [პრაქტიკის] კანონიერად გადაქცევის მიზნით მიღებული აქტის მიღება იმგვარად, რომ მას გაეღენა არ მოეხდინა მიმდინარე საქმეებზე, მიუხედავად იმისა, განხილვის რა ეტაპზე იყვნენ ისინი. თუ აქტის გამოყენება არ მოხდებოდა მიმდინარე საქმეებთან მიმართებით, მაშინ აქტის არსებობა მნიშვნელობას დაკარგავდა და გამოიწვევდა დისკრიმინაციულ მიდგომას იმ პირთა მიმართ, რომელთაც უკვე შეტანილი ჰქონდათ სარჩელი, მათ შორის იმ პირთა მიმართაც, ვისაც კანონის მიღების მომენტისათვის არ ჰქონდა მიმართული სასამართლოსათვის და მომავალში სარჩელის შეტანის შემთხვევაში აქტი მათ წინააღმდეგ იქნებოდა გამოყენებული. მთავრობამ აღნიშნა, რომ საკანონმდებლო აქტს არ ჰქონია არაპროპორციული შედეგი განმცხადებლებთან მიმართებით, ვინაიდან მართალია, აქტი სავალდებულოდ შესასრულებელი იყო კოლმარის სააპელაციო სასამართლოსათვის, არ

უნდა დავივიწყოთ, რომ იმავე სასამართლომ 1993 წლის 23 სექტემბერს მიიღო გადაწყვეტილება, რომელშიც სასამართლომ იგივე პოზიცია დაიჭირა, რაც 1994 წლის 18 იანვრის აქტმა (იხ. ზემოთ, პუნქტი 20).

56. კომისიამ მიიჩნია, რომ 1974 წლის 18 იანვრის აქტმა ძალზე მარტივად დააკანონა სახელმწიფოს პოზიცია მის წინააღმდეგ შეტანილ საქმეებში, რომლებიც ჯერ კიდევ არ იყო დასრულებული. კომისიამ აღნიშნა, რომ სახელმწიფოს პოზიცია უარყვეს საქმის განმხილველმა სასამართლოებმა, რომლებიც უპირატესობას განმცხადებელთა პოზიციას ანიჭებდნენ. მან ასევე მიიჩნია, რომ საკანონმდებლო აქტმა შეცვალა გადაწყვეტილებები ერთხელ და სამუდამოდ და განამტკიცა მთავრობის პოზიცია, ვინაიდან აქტი პირდაპირ ითვალისწინებდა მის უკუქცევით მოქმედებას. მას შემდეგ, რაც საკონსტიტუციო საბჭომ დაადასტურა აქტის შესაბამისობა კონსტიტუციასთან, საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება გარდაუვალი გახდა. რაც შეეხება კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს 1993 წლის 23 სექტემბრის გადაწყვეტილებების შედეგად ჩამოყალიბებულ „პრაქტიკას“, რომელიც განსახილველი აქტის დებულებების ანალოგიურად უდგებოდა შექმნილ სიტუაციას, კომისიამ მიიჩნია, რომ, მიუხედავად ამისა, სახელმწიფო არ თავისუფლდებოდა ვალდებულებისაგან, არ ჩარეულიყო სასამართლოს განსახილველი საქმეების მსვლელობაში გადაწყვეტილებაზე გავლენის მოხდენის მიზნით.

შესაბამისად, კომისიამ დაასკვნა, რომ სახელმწიფო მოტყუებით ჩაერია იმ საქმის მსვლელობაში, რომლის შედეგი ნათელი იყო, რომლის მხარესაც იგი წარმოადგენდა და რომელიც არსებითად გადაწყვეტილი იყო [სახელმწიფოს] წინააღმდეგ.

57. სასამართლომ კიდევ ერთხელ აღნიშნა, რომ კანონმდებელს აქვს უფლებამოსილება, სამოქალაქო სამართლის სფეროში მიიღოს უკუქცევითი ძალის მქონე დებულებები, რომლებიც არეგულირებს კანონიდან გამომდინარე უფლებებს, თუმცა მე-6 მუხლით განმტკიცებული სამართლიანი სასამართლოს უფლება გამორიცხავს კანონმდებლის მხრიდან ნებისმიერ ჩარევას, გარდა იმისა, რომელიც ხდება ნამდვილად საერთო ინტერესის მიზნით – სამართალწარმოებაში, რომლის მიზანია დავის თაობაზე სასამართლოს გადაწყვეტილების დადგენა (იხ. ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილებები საქმეებზე *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis*, პუნქტი 49; *Papageorgiou*, პუნქტი 37; და *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society*, პუნქტი 112).

58. მოცემულ საქმეში, ზემოაღნიშნული საქმეების მსგავსად, სასამართლოს არ შეუძლია განიხილოს 1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი №94-43) 85-ე მუხლის შინაარსის გავლენა (ეფექტი) მისი მიღების მეთოდსა და დროში მოქმედებასთან ერთად.

აქტის 85-ე მუხლი პირდაპირ გამორიცხავდა მოქმედების სფეროდან იმ გადაწყვეტილებებს, რომლებიც უკვე ძალაში შევიდა, თუმცა განსაზღვრავდა ჩვეულებრივი სასამართლოებისათვის გადაცემული მსგავსი საქმეების პირობებს და თანაც უკუქცევითი ძალით, „მიუხედავად ამის საწინააღმდეგო კოლექტიური ან ინდივიდუალური ხელშეკრულებების დებულებებისა, რომლებიც ძალაშია აქტის გამოქვეყნების მომენტისათვის (იხ. ზემოთ, პუნქტი 45).

მეორეს მხრივ, 85-ე მუხლი იყო „საზოგადოების ჯანმრთელობისა და სოცუზრუნველყოფის“ შესახებ აქტის ნაწილი (იხ. ზემოთ, პუნქტი 23). მიმდინარეობდა ამ აქტის საპარლამენტო განხილვა და მხოლოდ ბეჰანსონის სააპელაციო სასამართლოს 1993 წლის 13 ოქტომბრის გადაწყვეტილების შემდეგ შევიდა ცვლილება სპეციალური დანამატის შესახებ.

და ბოლოს, 85-ე მუხლმა ძალზე მარტივად დააკანონა პროცესის დროს სახელმწიფოს მიერ გამოხატული პოზიცია. სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქმის ფაქტობრივი გარემოებების განმხილველი სასამართლოების გადაწყვეტილებათა უმრავლესობა განმცხადებელთა სასარგებლოდ იყო. აღსანიშნავია, რომ მეცის სააპელაციო სასამართლომ საქმე გადაწყვიტა თავიდან ბოლომდე სოცუზრუნველყოფის ოფისების თანამშრომელთა სასარგებლოდ (იხ. ზემოთ, პუნქტი 35), კოლმარის სააპელაციო სასამართლომ კი, კოლმარის სამეწარმეო ტრიბუნალისგან განსხვავებით, უარყო სარჩელები (იხ. პუნქტები 20, 38 და 41). ამასთან, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ბეჰანსონის სააპელაციო სასამართლოს სპეციალური როლი, ვინაიდან მან ხელახლა განიხილა საქმე საკასაციო სასამართლოს 1992 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილებების შემდეგ (იხ. ზემოთ, პუნქტები 19 და 12). ბეჰანსონის სააპელაციო სასამართლოს უნდა გადაეწყვიტა დავა ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით თვით საკასაციო სასამართლოს მიერ მანამდე ჩამოყალიბებულ სამართლებრივ ჩარჩოებში (იხ. ზემოთ, პუნქტები 18 და 19). მიჰყვებოდა რა ზედმიწევნით საკასაციო სასამართლოს 1992 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილებებში განსაზღვრულ საკითხებს, ბეჰანსონის სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ არ ჩამოყალიბებულა არანაირი პრაქტიკა და უარყო

სახელმწიფოს მიერ შეთავაზებული მეთოდი. მან დაადგინა ახალი ინდექსი და ნება დართო სოცუზრუნველყოფის ორგანოების ზოგიერთ თანამშრომელს, განმეორებით შეეტანა სარჩელი; სააპელაციო სასამართლომ განაცხადა, რომ სპეციალური დანამატის გამოანგარიშება უნდა მოხდეს მინიმალური ხელფასის 6,1055%-ის საფუძველზე, ვინაიდან ეს პროცენტი შეესაბამებოდა სპეციალური დანამატის ოდენობას, რომელიც გამოითვლებოდა 1953 წელს არსებული ერთეულის თორმეტზე გამრავლებით. ეს გადაწყვეტილება საკითხს ნათელს ჰფენდა, ამავე დროს, არ გასცილდა საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილ ფარგლებს და განმცხადებელთათვის სასარგებლო იყო, ვინაიდან ასეთი გადაწყვეტილების შედეგად თითქმის გაორმაგდა სოცუზრუნველყოფის ორგანოების მიერ ფაქტობრივად გადახდილი დანამატი; მან განამტკიცა, აგრეთვე, მოსარჩელების უფლება, მოეთხოვათ რამდენიმე წლის გამავლობაში განსხვავების სახით დაგროვილი დავალიანების გადახდა (იხ. ზემოთ, პუნქტები 21-22).

59. სასამართლო ვერ ხსნის, თუ რატომ იყო აუცილებელი საკანონმდებლო ჩარევა წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების არსებობისას, როდესაც პროცესი ჯერ კიდევ არ იყო დასრულებული. იგი მიიჩნევს, რომ ასეთი განსხვავებები დამახასიათებელია საფრანგეთის მსგავსი სასამართლო სისტემებისათვის, რომლებიც ეყრდნობა ტერიტორიული იურისდიქციის მქონე პირველი ინსტანციისა და სააპელაციო სასამართლოების ქსელს. ვინაიდან საკასაციო სასამართლოს როლი სწორედ ისაა, რომ გადაჭრას წინააღმდეგობანი ქვედა ინსტანციის სასამართლოების გადაწყვეტილებებს შორის, რთულია იმის განსაზღვრა, თუ რა გადაწყვეტილებას მიაღწევდა იგი [საკასაციო სასამართლო] არსებული წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების არსებობისას იმ შემთხვევაში, თუ პარლამენტი არ მიიღებდა 1994 წლის 18 იანვრის აქტს.

სასამართლოს აზრით, საქმის გარემოებები არ იძლევა საშუალებას, ვამტკიცოთ, რომ კანონმდებლის ჩარევა წინასწარგანჭვრეტადი იყო; პირიქით, ისინი განამტკიცებენ მოსაზრებას, რომ თავდაპირველი მიზანი შელახული იყო (იხ. ზემოთ მითითებული გადაწყვეტილება საქმეზე *The National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society*, გვ. 2362-63, პუნქტები 110-12), ვინაიდან დავა შეეხებოდა იმ ხელშეკრულების გამოყენებას, რომელიც სათანადო პროცედურების შესაბამისად განიხილეს და მიიღეს დაინტერესებულმა დამქირავებლებმა და პროფკავშირებმა.

სასამართლო მიიჩნევს, რომ სახელმწიფოს წინაშე წამოჭრილი ფინანსური საფრთხე (იხ. ზემოთ, პუნქტი 53), რაც საკონსტიტუციო საბჭომ პირდაპირ აღნიშნა გადაწყვეტილების დასაბუთებისას (იხ. ზემოთ, პუნქტი 26), ვერ ამართლებს კანონმდებლის მიერ დავის გადაჭრის მიზნით კოლექტიური ხელშეკრულების მხარეების შეცვლას. ამასთან დაკავშირებით სასამართლომ აღნიშნა, რომ მთავრობის განცხადების თანახმად, თუ შეტანილი სარჩელები დაკმაყოფილდებოდა, სოცუზრუნველყოფის ორგანოები დაკარგავდნენ 350 000 000 ფრანკს, თუმცა მას არ წარმოუდგენია შედარებითი მონაცემები, კერძოდ, 9 000 თანამშრომლის მოღიანი ხარჯი და ელზას-მოზელის სოცუზრუნველყოფის ორგანოებში ჯანდაცვაზე დანახარჯების დეტალები.

85-ე მუხლის მიღებამ არსებითად გადაწყვიტა დავა. შიდასახელმწიფოებრივი სასამართლოების მიერ ამ დებულების გამოყენებამ, განსაკუთრებით კი საკასაციო სასამართლოს 1995 წლის 2 მარტის გადაწყვეტილებებში, უაზრობად აქცია პროცესის გაგრძელება.

კომისიის მსგავსად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ საკონსტიტუციო საბჭოს გადაწყვეტილება არ არის საკმარისი იმის დასადგენად, ნამდვილად შეესაბამება თუ არა 1994 წლის 18 იანვრის აქტის 85-ე მუხლი კონვენციას (იხ. ზემოთ, პუნქტი 26).

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით სასამართლო მიიჩნევს, რომ არ შეიძლება განსხვავების დაწესება იმ პირებს, რომელთა საქმეზე გადაწყვეტილებაც უკვე ძალაში შევიდა, და იმ პირებს შორის, რომელთა საქმეზე გადაწყვეტილება ძალაში ჯერ არ შესულა.

60. რაც შეეხება მთავრობის განცხადებას, რომ ეს არ ყოფილა დავა განმცხადებლებსა და სახელმწიფოს შორის (იხ. ზემოთ, პუნქტი 54), ვინაიდან სოცუზრუნველყოფის ორგანოები კერძო სამართლის საფუძველზე შექმნილი იურიდიული პირებია, სასამართლო აღნიშნავს, რომ სოცუზრუნველყოფის ორგანოები ახორციელებენ საჯარო სამსახურის ფუნქციას და ექვემდებარებიან სოცუზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელი მინისტრის და ეკონომიკურ საქმეთა და ფინანსთა მინისტრის ზედამხედველობას. გარდა იმისა, რომ ახორციელებდა მნიშვნელოვან ზედამხედველობას, მათ შორის ზედამხედველობას თანამშრომელთა სხვადასხვა კატეგორიის შესახებ ხელშეკრულებებისა (იხ. ზემოთ, პუნქტი 44), სასამართლო აღნიშნავს, რომ პრეფექტი – სახელმწიფოს წარმომადგენელი დეპარტამენტში ან რეგიონში – ან სოციალური საქმეებისა და ჯანმრთელობის რეგიონული დეპარტამენტი,

რომელიც იყო ზედამხედველობის დეპარტამენტის ტერიტორიული დეპარტამენტი, სისტემატურად იყვნენ ჩართულნი პროცესის მსვლელობაში, როგორც მხარეები, მოსარჩელებისა და მათ დამჭირავებლებს შორის მიმდინარე დავისას. ფრანგული სისტემა, რომელშიც შედის საზოგადოების მომსახურების მართვა, გააჩნია სპეციალური სამთავრობო უფლებამოსილება და ექვემდებარება სამინისტროს ზედამხედველობას, არის ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოს როლისა და ვალდებულებების გამოხატულება მისი მოსახლეობის სოციალური კეთილდღეობის მიზნებისათვის, რაც შეიძლება გამომდინარეობდეს ევროპის სოციალური ქარტიიდან. შესაბამისად, შეუძლებელია, არ დავასკვნათ, რომ კანონმდებელი ჩაერია საქმეში მაშინ, როდესაც სახელმწიფო იყო მიმდინარე პროცესის მონაწილე.

61. შესაბამისად, დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი სამართლიან სასამართლოსთან დაკავშირებით.

ii. კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის სავარაუდო დარღვევა პროცესის ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით

62. ქ-ნი გონზალესი, ქ-ნი მარი, ქ-ნი დელაკერიე, ბ-ნი შრეიბერი, ქ-ნი კერნი, ბ-ნი გონტიე, ქ-ნი შრეიბერი, ქ-ნი მემეტო და ბ-ნი კოსუტა ამტკიცებდნენ, რომ პროცესი არ ჩატარდა გონივრულ ვადაში, როგორც ამას ითვალისწინებს კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი.

63. კომისიამ გაიზიარა განმცხადებლების მოსაზრება, თუმცა მთავრობა აცხადებდა, რომ საქმის გარემოებებიდან არ გამომდინარეობდა აღნიშნული მუხლის დარღვევა.

A. დრო, რომელიც მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული

64. სასამართლო მიიჩნევს, რომ კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული „გონივრული ვადის“ გამოსათვლელი პერიოდი გამოითვლება 1990 წლის 17 და 28 აგვისტოდან – კოლმარის სამეწარმეო ტრიბუნალში სარჩელების შეტანის დღიდან (იხ. ზემოთ, პუნქტი 37) და დასრულდა 1996 წლის 18 ივნისს საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების გამოტანით (იხ. ზემოთ, პუნქტი 43). შესაბამისად, პროცესი გაგრძელდა დაახლოებით 5 წელი და 10 თვე.

B. პროცესის ხანგრძლივობის გონივრულობა

65. პროცესის ხანგრძლივობის გონივრულობა უნდა შეფასდეს საქმის გარემოებებისა და სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალში ჩამოყალიბებული კრიტერიუმების გათვალისწინებით; განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს საქმის სირთულეს და მოსარჩელებისა და შესაბამისი სახელისუფლებო ორგანოს ქმედებას (იხ. 1991 წლის 20 თებერვლის გადაწყვეტილება საქმეზე *The Vernillo v. France*, სერია A, № 198, გვ. 12-13, პუნქტი 30).

1. პოზიციები სასამართლოს წინაშე

66. განმცხადებლები მიიჩნევენ, რომ კოლმარის სააპელაციო სასამართლოში მიმდინარე ოთხწლიანი პროცესი, ასევე დაახლოებით ერთი წელი საქმის განხილვა პირველი ინსტანციის სასამართლოში და საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვის პერიოდი გადამეტებულია. მათი განმარტებით, საქმე არ იყო რთული და არც იმის მტკიცება შეიძლება, რომ მათ დაიგვიანეს პოზიციების წარდგენა, ვინაიდან ამას გავლენა არ მოუხდენია წინასწარ ჩანიშნული სხდომების თარიღებზე მეორე და მესამე ინსტანციებში. საქმის მოსმენა დანიშნა სააპელაციო სასამართლომ და ამ გადაწყვეტილების საფუძველზე განსაზღვრეს მხარეებმა მათი მომავალი ქმედებების განრიგი. თარიღის დანიშვნისათვის არ იყო აუცილებელი მხარეთა მიერ წერილობითი დოკუმენტების წინასწარ წარდგენა, ვინაიდან სასამართლო საქმეს განიხილავდა სააპელაციო საჩივრის საფუძველზე და პროცესი ზეპირი იყო. განმცხადებლებმა აღნიშნეს, რომ ამ საქმეზე სააპელაციო საჩივარი შეიტანეს 1991 წლის 10 სექტემბერს, მაგრამ მხოლოდ 1994 წლის 12 ივლისს დაინიშნა პროცესის ჩატარების თარიღი – 1994 წლის 18 ოქტომბერი (იხ. ზემოთ, პუნქტი 40). შესაბამისად, მხარეთა პოზიციების შეტანას აზრი ჰქონდა მხოლოდ 1994 წლის 12 ივლისს; აპელანტების მიერ წარდგენილი განცხადებები ეყრდნობოდა 1994 წლის 18 იანვრის აქტს.

განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ თუ სააპელაციო სასამართლო მეცის სააპელაციო სასამართლოს მსგავსად არ მოიცდიდა, სანამ აქტს მიიღებდნენ, აქტის მიღების მომენტისათვის უკვე გამოტანილი იქნებოდა სასამართლოს კანონიერ ძალაში მყოფი გადაწყვეტილება, რომლის აღსრულება შესაძლებელი იქნებოდა. ამიტომ განმცხადებლებმა განაცხადეს, რომ პროცესის გადამეტებული ხანგრძლივობის შედეგად შესაძლებელი გახდა 1994 წლის 18 იანვრის აქტის მათ წინააღმდეგ გამოყენება.

67. მთავრობა არ დაეთანხმა ასეთ ანალიზს. მან მიიჩნია, რომ სასამართლოთა განსხვავებული გადაწყვეტილებების არსებობის გათვალისწინებით შეიძლება მივიჩნიოთ, რომ საქმე ნამდვილად რთული იყო. საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ ჰქონდა გამოტანილი, როდესაც კოლმარის სამეწარმეო ტრიბუნალმა გამოიტანა გადაწყვეტილება 1991 წლის 2 ივლისს (იხ. ზემოთ, პუნქტი 38). მხარეების მიერ წამოჭრილი ყველა საკითხი დროებით შეჩერებული იყო.

რაც შეეხება განმცხადებელთა ქმედებას, მთავრობამ განაცხადა, რომ სამოქალაქო საქმეებში მხარეთა ქმედება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია; პროცესის ჩატარების ინიციატივა სწორედ მათზეა დამოკიდებული. განმცხადებელთა წარმომადგენელს არ წარუდგენია ახსნა-განმარტება 1994 წლის 30 სექტემბრამდე, ანუ პროცესის დაწყებიდან სამი წლის შემდეგ (იხ. ზემოთ, პუნქტი 40). პროცესის ხანგრძლივობა პირველ ინსტანციაში სრულიად გონივრული იყო და საკასაციო სასამართლოც განსაკუთრებული გულმოდგინებით მოქმედებდა. სააპელაციო ეტაპზე პროცესის გაჭიმვაზე პასუხისმგებლობა განმცხადებლებს ეკისრებათ.

68. კომისიამ მიიჩნია, რომ პროცესი მეტ-ნაკლებად რთული იყო; რაც შეეხება მხარეთა ქმედებებს, პროცესის ხანგრძლივობა არ იყო გონივრული; ყურადღება უნდა მიექცეს იმას, რომ გარკვეულ პერიოდებში შეინიშნებოდა აქტიურობის შენელება, რაზეც, კომისიის აზრით, ხელისუფლებას ეკისრებოდა პასუხისმგებლობა.

2. სასამართლოს შეფასება

(a) საქმის სირთულე

69. სასამართლო მიიჩნევს, რომ სასამართლოს მიერ განსახილველი საქმის არსებითი მხარე ნამდვილად რთული იყო, რასაც ადასტურებდა საკასაციო სასამართლოს 1992 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილებაც (იხ. ზემოთ, პუნქტი 18).

(b) განმცხადებელთა ქმედებები

70. სასამართლო არ მიიჩნევს, რომ განმცხადებლები პასუხისმგებელნი იყვნენ პროცესის გაწელვაზე. კერძოდ, განმცხადებელთა მიერ სააპელაციო საჩივრის შეტანის დღეს გავლენა

არ მოუხდენია კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს მიერ პროცესის დაგეგმვაზე (იხ. ზემოთ, პუნქტი 40).

(c) სასამართლო ხელისუფლების ქმედებანი

71. სასამართლო ადგენს, რომ კოლმარის სააპელაციო სასამართლოში პროცესის ხანგრძლივობა იყო სამი წელი, რვა თვე და რვა დღე. მიუხედავად იმისა, რომ სააპელაციო საჩივარი შეიტანეს 1991 წლის 10 სექტემბერს (იხ. ზემოთ, პუნქტი 39), სააპელაციო სასამართლომ არ დანიშნა მოსმენის დღე 1994 წლის 12 ივლისამდე, ანუ თითქმის სამი წელი (იხ. ზემოთ, პუნქტი 40). სასამართლოს აზრით, ასეთი დაგვიანების დამარწმუნებელი ახსნა-განმარტება არავის წარმოუდგენია. კოლმარის სააპელაციო სასამართლომ სპეციალურ დანამატთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება გამოიტანა 1993 წლის 23 სექტემბრის გადაწყვეტილებით (იხ. ზემოთ, პუნქტი 20), ანუ აღნიშნულ საქმეზე სააპელაციო საჩივრის შეტანიდან დაახლოებით ორი წლის შემდეგ. ამასთან, კოლმარის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება გამოტანილი იქნა 1995 წლის 18 მაისს (იხ. ზემოთ, პუნქტი 41), ანუ 1994 წლის 18 იანვრის აქტის მიღებიდან დაახლოებით წელიწადნახევარში.

(d) დასკვნა

72. ყველა მტკიცებულების განხილვის შედეგად სასამართლო მიიჩნევს, რომ დაირღვა მე-6 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული „გონივრული ვადა“.

შესაბამისად, დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი პროცესის ხანგრძლივობასთან მიმართებით.

III. კონვენციის მე-13 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

73. განმცხადებლები მიიჩნევენ, რომ 1994 წლის 18 იანვრის აქტის (კანონი 94-43) 85-ე მუხლის მიღებით დაირღვა კონვენციის მე-13 მუხლი, რომელიც ითვალისწინებს:

„ყველას, ვისაც დაერღვა ამ კონვენციით გათვალისწინებული უფლებები და თავისუფლებები, უნდა ჰქონდეს სამართლებრივი დაცვის ეფექტიანი საშუალება ეროვნული

ხელისუფლებისაგან, თუნდაც ეს დარღვევა ჩაიდინოს პირმა, რომელიც სამსახურებრივ უფლებამოსილებას ახორციელებდა.“

74. ზემოთ, 61-ე პუნქტში ჩამოყალიბებული დასკვნების გათვალისწინებით სასამართლო არ მიიჩნევს აუცილებლად გადაწყვეტილების გამოტანას აღნიშნულ საკითხზე.

IV. კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

75. კონვენციის 41-ე მუხლი ითვალისწინებს:

„თუ სასამართლო დაადგენს, რომ დაირღვა კონვენცია და მისი ოქმები, ხოლო შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდასახელმწიფოებრივი სამართალი დარღვევის მხოლოდ ნაწილობრივი გამოსწორების შესაძლებლობას იძლევა, საჭიროების შემთხვევაში, სასამართლო დაზარალებულ მხარეს სამართლიან დაკმაყოფილებას მიაკუთვნებს.“

A. ზიანი

76. განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ მათ განიცადეს მატერიალური ზიანი იმ თანხის სახით, რომელსაც მიიღებდნენ, პარლამენტს რომ არ მიეღო 1994 წლის 18 იანვრის კანონი. ბ-ნი ზელინსკი და ბ-ნი პრადალი თავიანთ მატერიალურ ზიანს აფასებდნენ თითოეული 47 000 ფრანგულ ფრანკად და არ მოუთხოვიათ რაიმე არამატერიალური ზიანი. ქ-ნი გონზალესი, ქ-ნი მარი, ქ-ნი დელაკერიე, ბ-ნი შრეიბერი, ქ-ნი კერნი, ბ-ნი გონტიე, ქ-ნი შრეიბერი, ქ-ნი მემეტო და ბ-ნი კოსუტა თითოეული მოითხოვდა 21 343 ფრანკს სპეციალური დანამატის 5 წლის გადახდასთან დაკავშირებით 1990 წლის 17 აგვისტოდან და 22 257 ფრანკს – 1990 წლის 18 აგვისტოდან 1995 წლის 30 ნოემბრამდე გადასახდელი სპეციალური დანამატის დასაფარად და კიდევ 15 000 ფრანკს კანონით დადგენილი პროცენტის სახით. მათ პროცესის გაწელებით გამოწვეული არამატერიალური ზიანის კომპენსაცია შეაფასეს 20 000 ფრანკად და სამართალწარმოების უსამართლობიდან გამომდინარე არამატერიალური ზიანის კომპენსაცია – 50 000 ფრანკად.

77. მთავრობამ არ გამოხატა მოსაზრება.

78. კომისიის დელეგატმა ისურვა, საკითხი გადაწყვეტილიყო სასამართლოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენებით.

79. სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამართლიანი ანაზღაურება განმცხადებლებს შეიძლება მიენიჭოთ მხოლოდ იმით, რომ მათ ვერ ისარგებლეს მე-6 მუხლით გათვალისწინებული გარანტიებით, მათ შორის პროცესის გონივრული ხანგრძლივობით ქ-ნი გონზაღესის, ქ-ნი მარი, ქ-ნი დელაკერიეს, ბ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი კერნის, ბ-ნი გონტიეს, ქ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი მემეტოსა და ბ-ნი კოსუტას შემთხვევაში. რაც შეეხება პროცესის სამართლიანობას, სასამართლო მიიჩნევს არამიზანშეწონილად, რომ განმცხადებლებმა დაკარგეს რეალური შესაძლებლობა (იხ. 1985 წლის 12 თებერვლის გადაწყვეტილება საქმეზე *The Colozza and Rubinat v. Italy*, სერია A, № 89, გვ. 17, პუნქტი 38). ამას უნდა დაემატოს არამატერიალური ზიანი, ვინაიდან მოცემულ საქმეში დარღვევის ფაქტის დადგენა არ არის საკმარისი მისაგებელი გარდა ბ-ნი ზელინსკისა და ბ-ნი პრადალისა, რომელთაც ამასთან დაკავშირებით განაცხადი არ წარუდგენიათ. 41-ე მუხლის შესაბამისად სამართლიანობის საფუძველზე ანალიზის შედეგად სასამართლო ანიჭებს 47 000 ფრანკს ბ-ნ ზელინსკისა და ბ-ნ პრადალსა და 80 000 ფრანკს თითოეულს დანარჩენი ცხრა განმცხადებლიდან ნებისმიერ ზიანთან დაკავშირებით.

B. ხარჯები და დანახარჯები

80. ყოველი განმცხადებელი მოითხოვდა 30 000 ფრანკს წარმომადგენლობის მიზნით გაწეული ხარჯებისა და დანახარჯებისათვის.

81. მთავრობამ არ გამოხატა მოსაზრება.

82. კომისიის დელეგატმა ისურვა, საკითხი გადაწყვეტილიყო სასამართლოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენებით.

83. ბ-ნ ზელინსკისა და ბ-ნ პრადალს კომისიისა და სასამართლოს წინაშე ერთი და იგივე ადვოკატი წარმოადგენდა; რაც შეეხება დანარჩენ ცხრა განმცხადებელს, ისინი სარგებლობდნენ იმავე ადვოკატის მომსახურებით მხოლოდ მას შემდეგ, რაც დიდმა პალატამ გადაწყვიტა ორი საქმის შეერთება. შესაბამისად, მის ხელთ არსებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით და სამართლიანობის პრინციპის გათვალისწინებით სასამართლო ანიჭებს ბ-ნ ზელინსკისა და ბ-ნ პრადალს 30 000 ფრანკს კომისიისა და

სასამართლოს წინაშე პროცესისათვის და თითოეულს დანარჩენი განმცხადებლებიდან 4 000 ფრანკს.

C. საურავი

84. სასამართლოს ხელთ არსებული ინფორმაციის თანახმად, გადაწყვეტილების გამოტანის დღეს კანონით გათვალისწინებული საპროცენტო განაკვეთი საფრანგეთში არის 3,47% წელიწადში.

ხსენებულიდან გამომდინარე სასამართლო ერთხმად

1. ადგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი სასამართლო პროცესის სამართლიანობასთან დაკავშირებით;

2. ადგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი პროცესის ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით ქ-ნი გონზალესის, ქ-ნი მარის, ქ-ნი დელაკერიეს, ბ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი კერნის, ბ-ნი გონტიეს, ქ-ნი შრეიბერის, ქ-ნი მემეტოსა და ბ-ნი კოსუტას მიმართ;

3. ადგენს, რომ არ არის აუცილებელი გადაწყვეტილების გამოტანა კონვენციის მე-13 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილ საჩივარზე;

4. ადგენს:

(a) მოპასუხე სახელმწიფომ სამი თვის ვადაში უნდა გადაუხადოს 47 000 (ორმოცდაშვიდი ათასი) ფრანგული ფრანკი ბ-ნ ზელინსკისა და ბ-ნ პრადალს მატერიალური ზიანისათვის, 80 000 (ოთხმოცი ათასი) ფრანგული ფრანკი - ქ-ნ გონზალესს, ქ-ნ მარის, ქ-ნ დელაკერიეს, ბ-ნ შრეიბერს, ქ-ნ კერნს, ბ-ნ გონტიეს, ქ-ნ შრეიბერს, ქ-ნ მემეტოს და ბ-ნ კოსუტას მატერიალური და არამატერიალური ზიანისათვის, აგრეთვე, 30 000 (ოცდაათი ათასი) ფრანგული ფრანკი ბ-ნ ზელინსკისა და ბ-ნ პრადალს და 4 000 (ოთხი ათასი) ფრანგული ფრანკი თითოეულს ცხრა განმცხადებლიდან ხარჯებისა და დანახარჯებისათვის;

(b) აღნიშნულ თანხებს სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ გადახდის დასრულებამდე დაერიცხება პროცენტი წელიწადში 3,47%-ის ოდენობით;

5. უარყოფს სამართლიანი დაკმაყოფილების შესახებ თხოვნის დარჩენილ ნაწილს.

შესრულებულია ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე, გაცხადებულია ღია მოსმენაზე ადამიანის უფლებათა შენობაში, სტრასბურგში, 1999 წლის 28 ოქტომბერს.

ლუციუს ვილდჰაბერი,
თავმჯდომარე

მო დე ბორ-ბუკიკიო,
რეგისტრატორის მოადგილე

კონვენციის 45-ე მუხლის მე-2 პუნქტისა და სასამართლოს წესების შესაბამისად ამ გადაწყვეტილებას თან ერთვის მოსამართლე ბაკეს თანმხვედრი მოსაზრება.

ლ.ვ.

მ.ბ.

მოსამართლე ბაკეს თანმხვედრი მოსაზრება

(თარგმანი)

მე ხმა მივეცი ამ გადაწყვეტილებას, რომელიც დაბალანსებულ პასუხს იძლევა პრინციპულ საკითხზე – შეესაბამება თუ არა კონვენციას კანონები, რომლებიც აკანონებს არსებულ პრაქტიკას (*lois de validation*), და შემდეგ მკაცრად, თუმცა ლოგიკურად იყენებს ამ პრინციპს მოცემულ საქმესთან დაკავშირებით.

1. ზოგად საკითხზე სასამართლო კონვენციის მე-6 მუხლის პირველ პუნქტზე დაყრდნობით განამტკიცებს პრინციპს, რომ კანონმდებელი არ უნდა ჩაერიოს იმგვარად, რომ უპუქცევითი ძალით განსაზღვროს ან შეცვალოს სამართლებრივი ურთიერთობა და გაავლენა მოახდინოს დავის თაობაზე სასამართლო გადაწყვეტილებაზე; თუმცა სასამართლო გამონაკლისს უშვებს იმ საქმეებზე, სადაც ასეთი ჩარევა აუცილებელია

საერთო ინტერესის გადაუდებელი მიზეზით. სასამართლო კიდევ ერთხელ ადასტურებს თავისსავე გადაწყვეტილებას ადრინდელ საქმეებში, რომლებშიც განცხადებული იყო, რომ კანონმდებელი არ უნდა ჩაერიოს სამართალწარმოების განხორციელებაში (1994 წლის 9 ივნისის გადაწყვეტილება საქმეზე *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece*, სერია A № 301-B, და *Papageorgiou v. Greece*, 1997 წლის 22 ოქტომბრის გადაწყვეტილება, *Reports of Judgments and Decisions 1997-VI*), ასევე იმ იდეას, რომ ასეთი ჩარევა შეიძლება გამართლებული იყოს საერთო ინტერესით (1997 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილება საქმეზე *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society v. the United Kingdom case*, *Reports 1997-VII*); ასეთ საფუძველს სასამართლო აფასებს საქმის წინაისტორიისა და გარემოებების გათვალისწინებით და იგი შეიძლება მიჩნეული იქნეს უფრო ლეგიტიმურად და ინდივიდის უფლებებთან შედარებით უპირატესობა მიენიჭოს.

2. მოცემულ საქმეში კანონმდებლის ჩარევის (1994 წლის 18 იანვრის აქტის 85-ე მუხლი) ძირითადი, თუ ერთადერთი არა, მიზეზი იყო წინააღმდეგობრივი სასამართლო პრეცედენტები ფაქტობრივ მხარეზე კოლმარისა და ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლოებში; ამ უკანასკნელმა გადაწყვეტილება გამოიტანა მეცის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმების შემდეგ. ჩემი აზრით, კანონმდებლის ჩარევაში გადამწყვეტი როლი არ შეუსრულებია ამ სასამართლოების მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების შედეგად სოცუზრუნველყოფის ორგანოებზე შესაძლო ფინანსური ვალდებულებების დაკისრებას.

როდესაც შეუძლებელია, საკასაციო სასამართლომ გამოასწოროს სიტუაცია, პირველი ინსტანციის და სააპელაციო სასამართლოების მიერ გამოტანილი წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებები რასაკვირველია განაცვიფრებს, აღაშფოთებს ან გააოგნებს საზოგადოებას, თუმცა ეს არის სასამართლოების დეცენტრალიზებული სისტემის საფასური; ამ სისტემის უზენაესი ზედამხედველია საკასაციო სასამართლო, რომელიც სრულ თავისუფლებას ანიჭებს ტრიბუნალებსა და სააპელაციო სასამართლოებს ფაქტობრივი გარემოებების შეფასებისას და გადაწყვეტილებას იღებს მხოლოდ სამართლებრივ საკითხებზე. შესაბამისად, ევროპული სასამართლო ასე მარტივად, ანუ რაციონალურობისა და სამართალწარმოების იდეის აბსტრაქტული გამოყენების საფუძველზე, ვერ მიიჩნევს, რომ წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების არსებობა არის

საერთო ინტერესის აუცილებელი მოთხოვნა, რომელსაც შეუძლია გაამართლოს კანონმდებლის მხრიდან ამგვარი ჩარევა.

თუმცა შეიძლება არსებობდეს სრულიად უდავო მიზეზები ასეთი ჩარევის გასამართლებლად ზოგიერთ დროებით და გეოგრაფიულ გარემოში, სადაც წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების შედეგი რეალობაში სამართლიანობის დარღვევაა, მაგალითად, როდესაც წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების აღსრულება ფიზიკურად შეუძლებელია ან, თუ მთლიანად შეუძლებელი არა, გამოიწვევს მხარეთა პოზიციებში აშკარა უთანასწორობას.

ეს საქმე სწორედ ასეთი მაგალითია. 1988 წელს ელზას-მოზელის სოცუზრუნველყოფის ადგილობრივ ორგანოთა თანამშრომლებმა გაასაჩივრეს რამდენიმე სამეწარმეო სასამართლოს წინაშე მეთოდი, რომელსაც სამსახურები იყენებდნენ 15 წლის განმავლობაში 1953 წლის ხელშეკრულებით შემოღებული სპეციალური დანამატის დასათვლელად. 1992 წლის აპრილში საკასაციო სასამართლომ გააუქმა მეცის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ზოგიერთ ამ საქმესთან დაკავშირებით, მიიჩნია რა, რომ 1953 წლის ხელშეკრულება აღარ გამოიყენებოდა თავდაპირველი ფორმით, და დაადგინა, რომ საქმე ხელახლა უნდა განიხილოს სააპელაციო სასამართლომ იმის გადასაწყვეტად, არსებობდა თუ არა დადგენილი პრაქტიკა (სოცუზრუნველყოფის ორგანოების მიერ დიდი ხნის განმავლობაში გამოთვლის ამ მეთოდის გამოყენებით) და თუ ასეთი პრაქტიკა არ არსებობდა, მაშინ გამოთვლის მეთოდის დასადგენად. 1993 წლის სექტემბერში კოლმარის სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ არსებობდა პრაქტიკა, რომლის მიხედვითაც სოცუზრუნველყოფის ოფისები იხდიდნენ დანამატს, თუმცა ოქტომბერში ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა ამის საწინააღმდეგო, ანუ რომ არ იყო ჩამოყალიბებული არანაირი პრაქტიკა, და განსაზღვრა გამოთვლის ახალი მეთოდი; შესაბამისად, გამოტანილი იქნა ორი გადაწყვეტილება, რომელთა გასაჩივრება შეიძლებოდა და რომლებიც სხვადასხვანაირად აფასებდნენ ერთსა და იმავე ფაქტს, ანუ არსებობდა თუ არა პრაქტიკა. ამ ეტაპზე, რა თქმა უნდა, არსებობდა გაუმართლებელი არათანასწორი მდგომარეობა ელზას-მოზელის სოცუზრუნველყოფის ორგანოთა თანამშრომლებს შორის დანამატთან დაკავშირებით იმის მიხედვით, მათ საქმეს ბეზანსონის სააპელაციო სასამართლო განიხილავდა თუ კოლმარის სააპელაციო სასამართლო. როგორ უნდა გამოეყენებინათ სოცუზრუნველყოფის ორგანოებს ასეთი განსხვავებული გადაწყვეტილებები პრაქტიკაში?

წარმოადგენდა ეს სიტუაცია 1993 წლის შემოდგომაზე საერთო ინტერესის გადაუდებელ საფუძველს კანონმდებლის ჩარევისათვის? ჩემი აზრით, ეს ასე იქნებოდა, კანონმდებელი რომ ერთდერით ყოფილიყო, ვისაც შეეძლო სიტუაციის გამოსწორება; თუმცა მხარეებს კვლავ შეეძლოთ საკასაციო სასამართლოსათვის მიმართვა სწორედ წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებების არსებობის გამო. შესაბამისად, სირთულის გადალახვა სასამართლოს მეშვეობით შესაძლებელი იყო, რაც გამოასწორებდა სამართლიანობის დარღვევას. სწორედ ამ მიზეზის გამო იყო, რომ 1993 წლის შემოდგომაზე მეცისა და კოლმარის სასამართლოების მიერ გამოტანილი წინააღმდეგობრივი გადაწყვეტილებები არ წარმოადგენდა საკმარის მიზეზს კანონმდებლის ჩარევისათვის; ამასთან, უნდა გვახსოვდეს, რომ მიუხედავად ასეთი დაბნეულობისა, თვით წინააღმდეგობა გადაწყვეტილებებს შორის არ იწვევდა ფინანსურ სირთულეებს სოცუზრუნველყოფის ორგანოებისათვის.

რეგისტრატორის შენიშვნები

1-2. მე-11 ოქმი და სასამართლოს წესები ძალაში შევიდა 1998 წლის 1 ნოემბერს.

3. მას შემდეგ, რაც ძალაში შევიდა მე-11 ოქმი, რომელმაც შესწორებები შეიტანა მე-19 მუხლში, სასამართლო მუდმივ საფუძველზე ფუნქციონირებს.

4. რეგისტრატორის შენიშვნა. სასამართლოს A წესები გამოიყენება სასამართლოს მიერ მითითებული ყველა საქმის მიმართ მე-9 ოქმის ძალაში შესვლამდე (1994 წლის 1 ოქტომბერი), ხოლო ამის შემდეგ 1998 წლის 1 ოქტომბრამდე მხოლოდ იმ საქმეების მიმართ, რომლებიც შეეხება ოქმის არაწევრ სახელმწიფოებს.

5. რეგისტრატორის შენიშვნა. პრაქტიკული მიზეზების გამო ეს დანართები გამოქვეყნდება მხოლოდ გადაწყვეტილების საბოლოო დაბეჭდილ ვარიანტში (სასამართლოს გადაწყვეტილებების ოფიციალურ ჟურნალში), თუმცა კომისიის ანგარიშების მიღება შესაძლებელია რეგისტრატორისაგან.